Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...рии 21-hээ гарана | № 241 (15864) | 1981 оной октябриин 20, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР А. С. ЗОБНИНИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын загаhанай ажахыда олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан Байгалай «Рыбакколхозсоюзай» түрүүлэгшын орлогшо **Зобнин Антонин Семеновичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной октябриин 14.

Республикымнай ажалай үдэр

Түрүү бригадирнуудай нэгэн.

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Хампт Гатупович Зи... — Хүртэйн леспромхозой түрүү бригадирнуудай ... Тэрэ арбаад гаран жэлдэ бригадираар хүдэлжэ, дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг брига... Агуу-ехэ Октябриин hайндэрые ажалай амжалтануу... угтажа байнхай. Бригадын амжалтые найман hа... ажалай дүн гэршэлнэ. Х. Зиганшинай бригада энэ ... сада 8708 кубометр модо отолжо, түсэбөө 130 ... дүүргэә.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модо отологшодой бригадир Х. Г. ...

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БАМ-hаа МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮСЭБӨӨ 4 ЖЭЛ СОО

Барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 1-дэ дүүргэжэ, 6 миллион түхэригэй хүдэлмэри бүтээhэн тухайгаа баяр баясхалантайгаар мэдээсээ hэн. Удаа дараалан барилга-хабсаралгын 651-дэхи поездын коллективэй баhал нимэ амжалта түйлаhан тухайнь дуулдаhан юм.

Агууехэ Октябриин 64-дэхи жэлэй ойдо зорюулан, партиин райкомой болон райгүйсэдкомой соносхоhон габшагай хоёр hарада харюу болгон, барилгашад шэнэ үүсхэлнүүдые гаргана. Түсхайлан хэлэхэ болоо hаа, 581-дэхи СМП-гэй хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Мүн үшөө нэгэ hайшаалта жэшээ дурдая. Барилга-хабсаралгын 651-дэхи поездын В. С. Щелкуновой хайр шулуу бэлэдхэдэг комплексно бригадынхид табан жэлэйнгээ даабарие 1985 оной апрелиин 22-то, В. И. Ленинэй түрэhөөр 115 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр бэелүүлхээр шиидээд, түсэбhөө гадуур 100 мянган кубометрhээ бага бэшэ продукци гаргахаар түсэблэнэ.

Энэ үүсхэл хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

ХАБСАГАЙ МАЛТАГШАД ХАБАТАЙ

Анатолий Григорьевич Келиин хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада 31 үдэрэй туршада Хойто-Муйяын тоннель 40 метрээр гүнзэгырүүлээ. Энэл хэмээрээ гэхэ гү, али ажалай эршэ улам шангадуулан, түс коллектив дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, дүрбэлэхи стволые болзорhоонь урид ашаглалгада тушаахын түлөө тэмсэнэ.

Энэ бригадын гэшүүн бүхэн хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Тиимэhээ нэгэ нэгэсээ hэлгэн хүдэлдэг болоhониинь ажалай үндэр бүтээсэ түйлахада нүлөөлнэ.

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсон, түс бригадынхид 9 hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргээд байна.

ЖОЛООШОДОЙ АМЖАЛТА

Эмхидхэгдэhээр оройдоол хоёр жэл болобошье, юhэдэхи автоколонныGын коллектив ямаршье хүндэ хүшэр зорилго бэелүүлжэ шадаха байhанаа гэршэлэн харуулна. Тэдэнэр Агууехэ Октябриин социалис революциин хүндэлэлдэ соносхогдоhон габшагай хоёр hарада харюу болгон, сентябрь hарынгаа түсэбтэ даабаринуудые 5 хоногоор урид дүүргэжэ, совет Конституциин үдэрэй hайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаа hэн.

Мүнөө үедэ 648-дахи барилга-хабсаралгын поездын оньhожоруулагдамал комплексно бригада ба юhэдэхи автоколонныGын Н. С. Баранниковай хүтэлбэрилдэг бригада Нижнеангарскын аэропортын ниидэлгын талмай барилгада хабаадалсажа байна. Энэ объектын сентябрь hарын түсэб 118 процент дүүргэгдэнхэй. Автоколонныn жолоошод 24.600 тонно хайр шорой шэрээд байна.

Ч. ДОРЖИЕВ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭНЬ

Улаан-Үдын шубуунай фабрикын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие үлүүлэн дүүргэхээр хараална. Түс коллектив юhэн hарын туршада 46 миллион 318 мянган үндэгэ суглуулжа, түсэбөө 112 процент дүүргэә. 4739 центнер шубуунай мяха үйлэдбэрилжэ, даабаряа 113 процент бэелүүлээ. Ингэжэ гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэбөө 108 процентдэ, мяха—117 процентдэ хүргэhэн байна. Энэнь Агууехэ Октябриин hайндэртэ ажалай бэлэг болоно.

Эндэ илангаяа hайнаар хүдэлжэ байhан Татьяна Яковлевна Харлампьевагай даадаг гурбадахи бригадынхид социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 11,6 миллион үндэгэ суглуулаа гэхэ гү, али тахяа бүриhөө дунда зэргээр 175 үндэгэ абажа, үетэн нүхэдтөө жэшээ харуулба.

Мүн Владислав Прокопьевич Абогалдаевай хүтэлбэрилдэг звеногойхид 32 мянган тахяа үсхэбэрилдэг юм. Түс звеногой хүдэлмэрилэгшэдэй ажал үргэлжэдөө оньhожоруулагданхай. Тэдэнэр 3 квартал соо 3.256 миллион үндэгэ суглуулжа, түсэбтэ даабаряа 216 мянгаар үлүүлээ.

Дүршэлтэй шубуушан Ефросинья Павловна Бодукова, слесарь Юрий Александрович Шмаевтай хамта хүдэлжэ, бүхыдөө 3 миллион гэхэ гү, али тахяа бүриhөө 177 үндэгэ суглуулаа. Ефросинья Павловна фабрикынгаа олон залуу хүбүүд, басагадые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаhан байна.

Фабрикын шубуушадай haяшаг үнгэрhэн суглаан дээрэ 9 hарын дүн согсологдожо, дүрбэлэхи кварталда түйлаха зорилгонууд тодорхойлогдобо. Түс коллектив үндэгэ суглуулха ба гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20-до, мяха тушааха даабаряа декабриин 25-да дүүргэхээр хараалаа.

А. БОДОЕВ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫЕ ХУРДАДХАГТЫ! ХАА ХААНАГҮЙ ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ НЭБТЭРҮҮЛЭГТЫ!

ҮНДЭР МЭДЭРЭЛТЭЙ КОММУНИС ГУРИМ ЗАРШАМЫЕ БЭХИЖҮҮЛЭГТЫ! ЗОХЁОХЫ ҮҮСХЭЛ ЭДЭБХИ ГАРГАГТЫ!

ЭКОНОМИКОЁО ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ХҮГЖӨӨЕ!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа)

Манай хөөрэлдөөн

БҮХЫ ХҮСӨӨРӨӨ ЭРМЭЛЗЭНЭ

hаяхан манай корреспондент Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой партийна организациин секретарь Василий Раднаевич Дабаевтай уулзажа, ажахынгаа гол баялиг болохо хонин ажал дээрэ хэгдэжэ байhан хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйhан байна. Тэрэнэй хөөрөөень доро толилбобди.

— Үнгэрэгшэ 1980—1981 онуудай үбэлжэлгэ хэнэйшье мэдэhээр хүндэшье, хүшэрхэншье байгаа. Хэды нимэ бэрхэтэй байдалтайшье hаа, малшадай, мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй хүсөөр, тэдэнэй оролдолгоор үбэлжэлгэсэ бараг үнгэргөөбди гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүнөө жэлдэ 6137 эхэ хониноо 5829 хурьгадые түлжүүлжэ, зуун эхэ хонин бүриhөө 90 хурьга томо болгообди. Хонишодой 6 бригада зуутанай зэргэдэ гараа hэн. Тэдэнние нэрлэбэл: Ж. Г. Ишеев, Б. Д-С. Дашиев, Д. Р. Цыбиков болон бусад болоно. Тэдэнэр абаhан түсэбтэ даабаряа, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэә.

— Мүнөө танай ажахыда эхэ хонидые урэжүүлгэ хэр ябажа байнаб?

— Августын эхээр отарануудаа бүридхэжэ дүүргээбди. Байгша ондо 13 отарын 8000 эхэ хонин урэжүүлэгдэхэ юм. Тиигэжэ ерэхэ жэлдэ 6800 түл абахаар хараална бди. Колхоз дотор хонидые искусственна аргаар урэжүүлхэ 13 пункт хүдэлгэгдэнэ. Тэдэнээ эртүүр заhабарилжа бэлдээ hэмди. Отара бүхэн урэжүүлгэдэ хэрэгтэй болохо хэрэгсэлнүүд болон зэр зэмсэгүүдээр гүйсэд хангагданхай. Техник-урэжүүлэгшэднай энэ жэлдэ бултадаа мэргэжэлээ шалгуулаа юм.

Мүнөө үедэ искусственна урэжүүлгэ дүүрэхэ дүтэлбэ. Энэ хэрэгые хонишод, мэргэжэлтэднай яhала hайнаар үнгэргэбэ. hүүлэй мэдээгээр 7,6 мянган хонид урэжүүлэгдээд байна. Ажахын дүршэлтэй хонишод Жамбал Ешеев, Доржи Гомбоев, Иван Раданжапов, Цырен-Доржо Буянтуев болон Доржи Цыбиковэй отаралнуудта энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана.

— Эдэ үдэрнүүдтэ ехэл хүйтэн боложо байна. Танай колхозой хонишод үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэбэ гээшэб?

— Хонидоо урэжүүлхэhээ гадна, манай хонишод үбэлжэлгэдэ hайн бэлдэжэ байна. Хонидойнгоо байрануудые, хорёо, хашаануудаа заhабарилжа, дулаалжа дүүргэбэ. Энэ хүдэлмэриингөө хажуугаар тэжээл ехээр ноосэлхын түлөө оролдолго гаргана. Юуб гэхэдэ, байгша ондо дахинаа ган гасуур боложо, тэжээл бага бэлэдхэгдэә. Мүнөө суглуулhан, обоолhон үбhэ тэжээлээ зүбөөр хэрэглэхэ, hайнаар хадагалха шухала болоно. Үнгэрhэн жэлэйнгээ түйлалтануудта хүрэхэ гээшэмнай хүндэшэг байна. Юундэб гэхэдэ, колхозой хонин hүрэг энэ жэл бүдүүн тэжээл болон талха таряагаар мууса хангагдаба. Хэды нимэ байгаашье hаа, манай ажахын хонишод арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ эрхим үрэ дүнгүүдые түйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө эрмэлзэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ хонидоо таргалуулхын хойноhоо хонишоднай ехэтэ оролдолго гаргана.

— Нийтын, малай үбэлжэлгын үедэ колхозой партийна организациин ябуулха хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгыт?

— Энэ жэлэй малай үбэлжэлгын үедэ манай партийна организаци нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ гол шухала анхаралаа хандуулха. hүү hаалиин фермэнүүдэй, бригада болон малшадай дунда үбэлжэлгэдэ hайнаар бэлдэхэ ба тэрэнние эмхитэйгээр үнгэргэхэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд hара бүри согсологдожо, түрүүшүүлдэ колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд, мүнгэн шан барюулагдажа байха. Мүрысөөнэй дүнгүүд хүн бүхэндэ дуулгагдажа байха юм. Үбэлжэлгын үедэ эрхим дүн түйлагшад моральна болон материальна талаар урмашуулагдаха байна. Мүн харюусалгатай, хүндэтэй зониие, илангаяа коммунистнуудые агитатор, политинформаторнуудаар баталаабди. Отара, фермэ, гүүртэ бүхэндэ депутадуудhаа, комсомолшуудhаа, коммунистнуудhаа бүридэhэн бүлэгүүдые, арадай хиналтын постнуудые байгуулаабди. Отара болон фермэнүүд дээрэ ажаллажа байhан хүнүүдые худалдаа наймаанай, медицинскэ, соёлой болон ажаhуудалай талаар хангаха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ захалаа. Ингэжэ манай ажахын малшад болон мэргэжэлтэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар оролдожо, энэ жэлэй түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын хойноhоо тэмсэнэ.

hААДГҮЙ БУУЛАГДАНА

Хүрбын совхоздо алтан намарай халуун хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Байгша оной хабар зуниинь энээгүүр шииг нойтон багаар орожо, ургасада ниилээд хохидол ушаруулаа. Хэды нимэ бэрхэтэйшэг байдалай тохёолдоошье hаань, ургаа болоhон таряагаа саг сооонь хуряахын түлөө ехэтэ оролдолго гаргаа.

Энэ жэлдэ эндэ таряан ехэл муугаар, шэнгэнээр ургажа, гектар бүриhөө дунда зэргээр 5—6 центнер ороолhон хуряагдаа. Эндэ ажахын дүршэлтэй механизаторнууд Дмитрий Аносов, Вячеслав Ковалев болон бусад үлэр hүнигүй хүдэлжэ, халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

ОРОЛДОСОТОЙ ШУДАРГЫ АЖАЛ

ФОТО РЕПОРТАЖ

...агын оньhожоруулагдаа ой модоной ажахын ... хюрөөдэлгын цех коллектив доторой эрхим түйлалтануудаараа шалгардаг. Энэ цехтэ бүтээгдэhэн ...укци хирпиисын, шэлэй, ...ын түмэр хэрэгсэлнүүдэй ...хэ мэтэ заводуудта, ...бусадшье промышленна предприятинуудта эльгээгдэнэ.

...н түс цехэй коллектив ... Октябриин хүндэлэлдэ ...рhэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, шударгаар бэрхээр хүдэлжэ байна. ...н жэлые болзорhоонь ... «Гээгдэгшэдгүйгөөр ...» гэhэн уряатай социалис мүрысөөн эндэ үдэр ... эршэдэнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб Агуу Октябриин 64 жэлэй ой болотор сүм бэелүүлэгдэхэ; тиигэжэ түсэбhөө гадуур 80 мянган түхэригэй продукци худалдаха хараа зорилго табигданхай. Энэ жэлэй найман hарын түсэбэй дүүргэлтын дүнгөөр түс цех коллектив дотороо түрүү hуурида гараhан байна. Жэл бүри модо хюрөөдэлгын цех 600—700 кубометр модо хюрөөдэдэг юм. Эндэ асарагдаhан модон нэн түрүүн пилорамщигуудай гарта ородог гээшэ.

Дүршэлтэй бэрхэ бригадир Леонид Михайлович Токарев арбан гурбан жэлдэ энэ предприятида хүдэлхэдөө, олохон хүниие мэргэжэлдээ hургаhан байха юм. Тэрэ өөрөө рамщигаар хүдэлдэг. Тэрэнэй hурагша, 5-дахи разрядай рамщик Юрий Белов мүнөө hурган хүмүүжүүлэгшэтэеэ ажаллана.

Мүн ондоошье шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд, оролдосотой шударгы ажалшад эндэ олон юм. Тэдэнэй тоодо дүрбэдэхи разрядтай станочница Анна Ивановна Ожигова, тэрэнэй нүхэр Валентина Ивановна Грачева гэгшэдые нэрлэлтэй. Тэдэнэр модо хюрөөдэжэ хабтагай гаргадаг юм. Тиихэдээ модо алмаха hайн шанартай хабтагайнуудые гаргаха хэрэгтэ ехэ анхаралаа табидаг. Мүн тиихэдэ модон хайрсагуудые бүтээдэг Анна Фирсовна Сиництынашье эрхим ажалаараа шалгардаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бэрхэ хүдэлмэришэн Юрий Белов ажал дээрээ; бригадир Л. М. Токарев.

М. СУТУРИНАЙ фото.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Улаан-Үдын Железнодорожно районой hунгуулиин Чайковско 18 дахи округто, Кабанскын районой hунгуулиин Тресковско 100-дахи, hунгуулиин Посольско 105-дахи округуудта Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые hунгалта 1981 оной ноябриин 22-то, воскресениин үдэр, зарлаха гэжэ тогтообо.

НАМАРАЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Гадаа хүйтэржэ, модоной набшаhан унажа байна. Тиигэбэшье hаань, намарай орооhо таряанай ургаса нэгэ жэгдээр пэгшын бултайжа, ногоорон харагдана.

Сагай уларил ургасын хүгжэлтэдэ hайнаар нүлөөлдэг. Ургамал яhала түргөөр гаража байнхай. Россиин Баруун-Хойто, Түбэй, Волго-Вятска, Түбэй-Хара хүрьhэтэ, Ураалай районуудта, Белоруссида, Прибалтикада намарай ургамалнууд hайнаар ургана.

Агрометеорологуудай сэгнэлтын ёhоор, ургасын гараса гол түлэб hайн. Газарай хүрьhэн шииг нойто ехэтэй. Температура агрономуудай hанаашаар удаа дараалан, аалиханаар бууража байна. Тэрэниие үбэлжэлгэдэ найдамтайгаар бэлдэхэ тухай таряашадай анхарал оролдолгые байгаали хараада абаха хэбэртэй.

Намарай тарлан хадаа ороохото ургамалнуудай дунда үндэр баян байhаараа шалгардаг юм. Бүхы нимэ тарилгын дүрбэнэй нэгэ шахуу хубиие эзэлдэг намарай таряан орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг ороохоной гурбанай нэгэ хубиие үгэдэг байна. hүүлэй жэлнүүдтэ намарай тарлалан дээрэhээ хабар таригдаhанhаа гектарай 7 — 8 центнерээр үлүү ехэ ороhон хуряагдана. Энэ жэлдэ хэды ган гасуур болоошье hаань, намар таригдаhан ургаса нимэ сагай уларилые hайнаар тэсэжэ гараа. Тэдэ манай гол полиин ёhотойл жаса боложо, энэ жэлдэ ороохо таряа хуряалгада ехэ ургалта хангаhан байна.

Намарай таряалангай үргэн ехэ байлга ехэнхидээ сагай уларилhаа дулдыдадаг юм. Тэрэнэй илгаануудые хараада абажа, мүнөө 40 гаран миллион гектар дээрэ намарай тарилга хэгдээ. Намар таряашадай хараа зорилгонуудые харюулна. Хаа хаанагүй бороо хура орожо, сагай уларил яhала дулаан байнхай.

Октябриин тэн багта колхоз, совхозууд 38 миллион гектарта гэхэ гү, али урда урдын жэлнүүдэйхиhээ ехэ таряа тариба. Ажахынууд урэhээ тарихатаяа хамта үтэгжүүлгэнүүдые хэдэг аша үрэ ехэтэй арга урдынхиhаа үргэнөөр хэрэглэнэ. Намарай тарилгын дүрбэнэй нэгэ хубинь паар дээрэ хэгдээ.

hүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо бии болгогдоhон эрхим шанартай сортнуудай үрэhөөр бүхы полиин хахад хубида тарилгын хэгдэhые онсолон тэмдэглэлтэй. Энэ жэлhээ конкурснуудта илалта түйлаhан шэниисын, хара таряанай ба ешмээнэй үшөө 14 сорт түрүүшынхеэ таригдаха юм. Хоёр дахин олон сортнууд мүнөө ажахынуудта эльгээгдээ. Эдэнь 1982 онhоо таригдажа эхилхэ.

Мүнөө оронэй урда нютагуудта намарай тарилга үргэнөөр хэгдэжэ байна. Украинын полинууд дээрэhээ сеялкэнүүд гаража захалба. Эндэ 11 миллионhоо үлүү газарта намарай тарилга хэгдээ. Онсо юумэниинь юуб гэхэдэ, таряалангай талмайн хахад шахуу хубинь шаблаагүй анзаhаар эльдүүрилэгдээ. Энэнь ургасын гарасые эли бодо дээшэлүүлдэг байха юм.

Хойто Кавказай ташалан боориинуудаар намарай ургамалнууд таригдажа байна. Закавказиин, Дунда Азиин ажахынуудай ажалшад эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Ургасын гаража эхилхэдэнь, таряашад унжагайржа байнгүй, нэмэлтэ тэжээл оруулна. Ургасын гараса, сагай уларил хараада абтадаг байна. Ушарынь гэхэдэ, хүйтэржэ захалхадань, ургамалнуудай нэмэлтэ тэжээл илангаяа ашаг үрэ ехэтэй болодог. Хэрбээ намарай сагай дулаан байгаа hаань, азодоор нэмэлтэ тэжээл оруулхада, ургамалнууд хүйтэндэ тэсэмгэй бэшэ болошодог байна. Ушар иимэhээ тэрэниие нэмэлтэ тэжээл болгон оруулжа болохогүй.

Бидэнэй тэмдэглэhэнэй ёhоор намарай таряалан дээрэhээ ехэ ургаса абтадаг байна. Тиимэhээ тэрэниие харууhалха гээшэ шухала удха шанартай хэрэг болоно.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

КАМЧАТКЫН ХАРТААБХА

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСКИЙ. Урдань Камчатска область хартаабха ондоо тээhээ асардаг байhан аад, мүнөө өөрөө эльгээдэг болонхой. Ажахынууд «хоёрдохи хилээмэ» Сахалинда ба Алас-Дурнын бусад районуудта эльгээнэ.

Хахад арал дээрэ түсэбөөр хараалагдаhанhаа ехэ ургаса ургуулагдаа юм. Ажахынууд гектар бүриhөө дунда зэргээр 120 гаран центнер хартаабха суглуулаа. Тиимэhээ тэдэнэр гүрэндэ хартаабха худалдаха уялгануудай болон үрэhэ хүрэнгэ хааха түсэбөө нимагтал дүүргэхэ бэшэ, мүн хүршэнэртөө хартаабха эльгээхэ арга боломжотой.

Полинууд дээрэ хартаабха хуряалга эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Промышленна предприятинуудай коллективууд таряашадта туhална. Хартаабха контейнернүүдтэ ашаалагдажа, теплоходуудаар хүршэ районуудта эльгээгдэhэн байна.

АМУР ШАДАРАЙ «АЛТАН НАМАР»

ХАБАРОВСК. Агууехэ итальян композитор Джузеппе Вердиин эрхим зохёолнуудай нэгэн —«Реквием» хизаарай филармониин концертын залда hаяхан түрүүшынхеэ зэдэлбэ. Алас-Дурнын ба Эрхүүгэй симфоническа оркестрнууд, СССР-эй арадай артист О. А. Чекиджянай хүтэлбэри доро Армениин академическэ капеллэ энэ хүгжэмөөр «Алтан намар» гэжэ искусствын заншалта фестивалиие нээбэ.

hайндэр арбан үдэр соо үргэлжэлөө. Соёлой ордонгууд болон клубуудта, барилгын талмайхануудта, хээрын стануудта, хилын харуулай заставануудта концертнууд табигдаа. Дуушад — Латвиин ССР-эй габьяата артистка Л. Андрушевичтэй, СССР-эй арадай артист К. Заринтай, РСФСР-эй арадай артист, балалайка дээрэ наададаг П. Нечипоренкэтэй харгашад уулзаhан байна.

Фестивалиин үедэ Еврейн хүгжэмтэ камерна театрай гастроль үнгэрөө. РСФСР-эй арадай артист Э. Власовагай хабаадалгатайгаар «Последняя роль» гэhэн шэнэ оперо-балет тэдэ харуулhан байна.

Эстрадын артистнар олоороо хабаадаа.

(ТАСС).

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

hАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙ

Партийна болон комсомолой гэгээрэлэй hуралсалай шэнэ жэлдэ манай районой партийна болон комсомолой организацинуудай үзэл сурталай бүхы эдэбхитэд, тэрэ тоодо бүхы пропагандистнууд үнинэй, hайнаар бэлдэhэн байна. Иимэ зорилготойгоор октябриин 8-да партийна, комсомолой, экономическа hуралсалай, арадай хинагшадай hургуулинуудай пропагандистнарай, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, мүн бусад эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнарай хабаадалгатай семинар үнгэргэгдөө.

Эндэ КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Лубсандоржиев үгэ хэлэжэ, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр районой пропагандистнар үзэл сурталай хүдэлмэри саашадань эдэбхижүүлхын, хэшээлнүүдэй шанар hайжаруулхын түлөө юу хэхэ ёhотойб гэжэ хөөрэжэ үгэhэн байна. Тиихэдээ районой ажалшадай дунда үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид дээшэлүүлхэ гэhэн харюусалгата зорилго табигдана гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Районой промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшадай энэ жэлэй гурбан кварталай даалгабари болон социалис уялгануудые хэр зэргэ дүүргэhэн, мүн 1981 оной даалгабаринуудые бэелүүлхын тула хүн зоной эдэбхи үүсхэлые элсүүлхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй райкомой секретарь Н. Л. Чимитов тогтобо. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ёhоор партийна hуралсалые саашадань hайжаруулха тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоолые бодотоор бэелүүлжэ, районой партийна болон комсомолой бүхы hургуулинуудта хэшээлнүүдэй шанар, мүн аша үрыень дээшэлүүлхэ» гэhэн элидхэл В. Н. Тарасов хээ. Комсомолшууд болон залуушуулай дунда политическэ hуралсалыень hайжаруулхын түлөө комсомолой организацинуудай юу хэжэ байhан тухай ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. М. Некрасов мэдээсэhэн байна.

hуралсалай шэнэ жэлдэ районой бүхы партийна эхин организацинууд hайн бэлэдхэлтэй ерээ гэжэ тэмдэглэхэ байнабди. Тэдэнэй дунда Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын партийна гэгээрэлэй hургуулинуудай пропагандистнар Л. Т. Игумнова, Л. Н. Москвитина, В. Н. Новосад болон бусадые дурдамаар. Эндэ экономическа hуралсалай 16 hургуули, марксизм-ленинизмын 3 hургуули, комсомолой политическэ hуралсалай 5 hургуули хэшээлнүүдээ эхилээ. Эдэ hургуулинуудта 800-гаад хүн политическэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ. Тиихэдэ «Заря» колхозой, Алтайн, Хүдэриин совхозуудай партийна организацинуудые тэмдэглэлтэй.

Районой пропагандистнуудай 169-ниинь дээдэ hургуулитай коммунистнууд. Тиихэдэ промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй болон колхоз, совхозуудай 21 хүтэлбэрилэгшэд пропагандистаар томилогдоо.

Энэ жэлдэ манай райондо партийна hуралсалай шэнэ жэл онсо шэнжэтэй. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд продукци худалдалгын талаар 9 hарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлбэ. Тиихэдэ хүдөөгэй хүн зон орсоhо тариянай, үбhэ ногооной баян ургаса хуряагаа. Ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхээбди. Нилээд ехэ силос, сенаж даргаглажа, витаминтай ногооной гурил татагдаба.

Мүнөө колхоз, совхозуудай ажалшад 45 мянган тонно opooho тарияа гүрэндэ худалдаа. Мүн түсэбhөө хоёр дахин ехэ хартаабха Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулхамнай. Бүхыдөө 30 мянга гаран тонно хартаабха гүрэндэ тушаагдаха.

Тиимэhээ манай районой пропагандистнар болон бүхы hуралсагшад баяраl оршон байдалда hуралсалай шэнэ жэл эхилбэ.

А. ЗАДОРОЖНЫЙ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой партийна кабинедые даагша.

Эмхитэйгээр эхилбэ

Октябриин 15-да Захааминай райондо партийна болон комсомолой политическэ hуралсалай шэнэ жэл эмхитэй, гуримтайгаар э х и л б э. Үглөөгүүр КПСС-эй партиин райкомой болон комсомолой үзэл сурталай эдэбхитэд сугларжа, түрүүшын хэшээл ямараар үнгэргэхэб гэжэ зүбшэн хэлсэhэн байна. Удаань эдэнэр булгадаа районой промышленна предприятинуудай, совхозуудай, мүн бусад эмхи зургаануудай партийна организацинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн бүхы 73 hургуулинуудай хэшээлнүүдтэ хабаадалсахаяа ошобо.

hуралсалай шэнэ жэлдэ район дотор марксизм - ленинизмын үндэhэ hуури шудалдаг 65 hургуули, КПСС-эй райкомой дэргэдэ партийно-ажахын эдэбхитэдэй, залуу коммунистнуудай 1-1 hургуули шагнагшадые угтан абаа. Тиихэдэ залуу коммунистнуудай үшөө нэгэ hургуули Зэдын комбинадай парткомой дэргэдэ байгуулагдаба. Бусад эмхи зургаануудта КПСС-эй түүхын, партиин гадаадын болон дотоодын политикын асуудалнуудаар hургуулинуудта hонирхолтой хэшээлнүүд үнгэроо.

Эндэ революционно теори, КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикые гүн гүнзэгыгөөр шудалан үзэжэ, мүнөө үеын байдалые, мүн ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ коммунизмын үглөөе ойлгон абаха гэhэн зорилго коммунистнуудай, hуралсагшадай урда табигдана. Тиигэжэ зохёохы удхатай эршэтэ ажалаараа энэ гэрэлтэ hайхан ерээдүйе ойртуулхын, буржуазна үзэл бодолтой эрид тэмсэхын түлөө. Ленин шэнгеэр, коммунис ёhоор ажаhуухын, хүдэлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байhанаа хэшээлнүүдтэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

«Арад зонтоёо бата нэгэдэлтэй байхадаа — парти хүсэтэй. Партитая бата нэгэдэлтэй байхадаа, тэрэнэй хүтэлбэри доро ябахадаа, арад зон хүсэтэй» гэhэн асуудалые КПСС-эй райкомой бюрогой, районно Советэй гүйсэдкомой гэшүүд, мүн бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд тайлбарилан хөөрэжэ үгэhэн байна.

А. ЦЫБИКОВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша.

ҮНДЭР МЭДЭРЭЛТЭЙ ХҮНИИЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛ

Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ, марксизм-ленинизмын үзэл бодолые ойлгуулан нэбтэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаhанайнь түлөө Улаан-Үдын районой Оронгын совхозой пропагандист, тус ажахын ахамад экономист **Мария Васильевна Саломатинае** политическэ hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээхэнэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээлдэ бэлдэжэ байха үедэнь манай корреспондент **М. В. Саломатинатай** уулзажа хөөрэлдэhэн байна.

— Мария Васильевна, үндэр шагналаар болон эхилхээ байгаа hуралсалай шэнэ жэлээр Танийе амаршалхыемни зүбшөөгыт. Республикын дээдын зургаанай шагналда хүртөөд байхадатнай, Танай досоо ямар мэдэрэл түрэнэб?

— hайн бэлэйт даа. Грамота абаха тухайгаа газетэhээ мэдэхэдээ, гайхаашьеб, баярлаашьеб. Пропагандистаар хүдэлжэ ябахадаа, өөрынгөө ажалые бодотоор сэгнэхэнь, хүндэ байдаг. Энэ минии ниитын уялга гээшэ ааб даа. Зүгөөр гол ажалhaa өөрэгүйгөөр сэгнэжэ, энэ уялгаяа hайнаар дүүргэхые оролдодогби.

— Хэды жэл соо пропагандистаар хүдэлнэ гээшэбта?

— 1963 ондо Эрхүүгэй финансово-экономическа институт (мүнөө арадай ажахын институт) дүүргэхэдээ, Буряадай АССР эльгээгдэжэ, Зэдын районой «Заречный» совхоздо экономистаар хүдэлөө hэм. Бүри тэрэ сагhаа хойшо экономическа hуралсал хүтэлбэрилнэб. hүүлээрнь Сэлэнгын совхоздо арбан жэлэй туршада хүдэлөө hэм. Оронгын совхоздо хүдэлжэ эхилhэнhээ хойшо 4 жэл соо партийна hуралсалые хүтэлбэрилнэб.

— Хэд танай hургуулида hурадаг бэ? Ямар программаар нёдондо жэл үзөөбта?

— Марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулида совхозой захиргаанай хүдэлмэрилэгшэд hуралсадаг юм. «Дэлхэйе шэнэдхэн хубилгагша hургаал» гэhэн курсаар нёдондо үзөөбди. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэ гол анхаралаа хандуулаа гээшэ аабзабди. Юрэдөө тус съездын тодорхойлhон шэглэлээр бүхы совет арад байгша табан жэл соо дабшаха ха юм. Тиимэhээ политическэ hуралсалшье табан жэлэй табиhан эрилтэнүүдтэ харюусажа шадаха ёhотой. Съездын шиидхэбэринүүдые нёдондо жэлэй дүүрэтэр шудалаа hэмди. Хэшээлнүүдые үнгэргэхэдөө, ондо ондоо түхэл янзын даабаринуудые хэрэглээбди. Мүн семинар, лекци, хөөрэлдөөн, реферат хамгаалга гэхэ мэтэ онол аргаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Конспектнүүдые шагнагшаднай эрхэбэшэ буулгадаг байгаа. Бүхы шагнагшаднай дээдэ hургуулитай хүнүүд hэн тула, hуралсалдаа харюусалгатайгаар хандадаг юм. Кадрнуудай таhагые даагша В. Батуева, сельсоведэй түрүүлэгшэ М. Каленых, сельсоведэй секретарь С. Цыремпилова, экономист А. Гармаева гэгшэд илангаяа шалгараа.

— hуралсал эрхилхэдэтнай өөрынтнай мэргэжэл хэр зэргэ туhатай байгшаб?

— Аргагүй туhатай байдаг. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй элидхэл соо «Олониитын ажал хэрэгүүдтэйнь партийна политикын ниилэхые партийна гэгээрэлэй хүнүүдые, В. И. Ленинэй үгөөр хэлэбэл, «Коммунизмын табидаг бодото эрилтын ёhоор ябуулга хэжэ, hургахыень хүсэнэбди», — гэжэ тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Тиимэhээ өөрынгөө ажахын жэшээнүүдые саг үргэлжэ хэрэглэдэгби. Хэдэ хэдэн хэшээлэй туршада ажахынгаа үйлэдбэриие сэгнэжэ, экономическа тодорхойлолгонуудые шагнагшадтаяа хамта хэhэн байнабди. Тэрэнэй үндэhөөр ямар юумэн элирүүлэгдээб гэбэл, жэшээнь, автомашинануудые хэрэглэлгын коэффициент ажахыдамнай оройдоол 45 процент байна. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы машинануудай хахадhaa дээшэнхинь түхэреэн жэлэй туршада зогсонхой байна гээшэ ааб даа. Ушарынь гэхэдэ, эмдэрээд, запчастьнуудай дуталдаhанhaa болжо, заhабарилгада удаан болоно. Ажалай хангалтагүй эмхидхэлhээ уламжалан, машинанууд олон ушарта хооhоор иишэ тиишээ гүйлгэлдэнэ, ашаалалга-буулгалгын хүдэлмэриин үнжагайрhанhaa болоно, зогсоно. Холын областьнуудта тэжээл бэлэдхэлгэдэ эльгээгдэhэн техникэмнай хэрэгhээ гаратар hандарна. Өөрынгөө машинануудые хүсэд хэрэглэжэ шададаггүй аад, хажуу тээhээ машинануудые хүлhэлжэ, мүнгөө hалганабди. Эдэ бүгэдөөр, жэшээнь, hаагдаhан hүнэймнай үнэ сэн үлүүсэ хүндэрнэ. Харин үнеэн бүхэнhөө орсйдоол 1210 килограмм hү hааnабди. Энээнhээ боложо, хэды шэнээн хохидолдо ороно гээшэбибди.

Энэ хэшээлэй түгэсхэлдэ шагнагшаднай шухала хоёр тобшолол хэбэ. Нэгэдэхеэр, өөрынгөө автотранспорт гүйсэд хэрэглэжэ, ондоо тээхи машинануудhaa арсаха. Хоёрдохёор, бар хүсэнэй хүдэлмэриие, илангаяа мал ажалда, оньhожоруулха.

— КПСС-эй XXVI съезд алмалта, арьбалалтын удха шанарые онсолhон байна. Гадна энээн тухай парти, правительствын тогтоол гараа. Энээнhээ уламжалан гол ажалдаашье, полит-hуралсалдаашье ямар хараа шэглэл баримталха түсэбтэйбта?

— Партиин тогтоол саг соогоо абтаа гэжэ hанагдана. Алмалта, арьбалалта гээшэ нээрээшье мүнөөдэрэймнай эгээл шухала асуудал. Тиимэhээ байгша ондо совхозой партбюро намайе экономическа hуралсалые хүтэлбэрилэгшөөр томилоо. Тус hургуулида арадай зөөриин түлөө сэхэ харюусалгатай фуражир, складуудые даагшанар, дунда шатын мэргэжэлтэд, тоо бүридхэгшэд, фермэнүүдые, тоогуудые, түлишын ажахые даагшанар hураха юм.

Энэ hуралсалай ... нарые батадхан ... шээ дурдая. Хэдэн ... туршада совхознай ... лэй дутамагhaa ... Зүгөөр ушар байда... дотоорнь сэгнэбэл, ... мэ хаб? Минии ... байhаншье тэжээлэ... буйлуулан, малдаа ... haa. hураггүй ашаг ... байха hэн. Жэшээнь, ... янаhaa асарhан ... хонидтоо минии шэд... хэдэмнай. хүл дорон... лэ, гэшхүүлшэнэ.

Энэ жэл урда ур... да орходоо үбhэ тэж... ла нөөсэлэнхэйбди... тэрэнээ гамтайгаар ... хэ зорилготойбди. ... hээ мал ажалдаа хоо... тоосооной чековэ гур... саха түсэбтэйбди. ... ёhоор алмаhан тэжээ... сэнгэй 40 процент... шод мүнгөөр абаха ... болохо. Энэ гурим... шанарые hуралсалай ... шагнагшадтаяа hайса ... хабди. Тэрэшэлэн бүх... ри, хэрэгсэлэй тоо ... лые гуримшуулха ... онсо анхарнабди.

— Мария Васильев... литическэ, экономиче... ралсалай гол үүргые ... жэ тоолонобта?

— Олон жэл соо ... мистаар, пропагандис... дэлhэн хадаа энэ та... рим тэды hанамжата... лонхойб. Зэдэдэ, Са... хүдэлөө hэм. Тэндэхи ... шод, жэшээнь, ехэ ... готойгоор ажалладаг ... Өөhэдөө ногоон h... ургуулжа, сабшаха, ... хорёогоо заhабарил... хыень гаргаха. А... эдеэлэлгын гурим ... баримталха. Харин ... совхоз тад ондоо-бай... Энээнhээ уламжалан ... мическа hуралсалай ... гэхэдэ, ашаглагдаагүй ... нуудые элирүүлхэ ... б о л о н о. Тии... б и д э, мэргэжэлтэд ... пагандистнууд үйлэдб... шадаха зэргээрээ дут... жа, хүдөө ажахын хү... рилэгшэдтэ бодото ... жа үзүүлхэ уялгата...

Н. БАДМАРИНЧ...
бэшэжэ аб...

ХОНИШОДОЙ ОРОЛДОЛГО

Үнгэрэгшэ hарын эхеэр колхозой хонин ажал эрхилэгшэд хонишодойнгоо суглаан дээрэ үбэлжэлгын үедэ туйлаха хараа зорилгонуудаа тодорхойлhон. ерэхэ жэлэйнгээ социалис уялгануудые зүбшэн хэлсэhэн байна. Эгээл харюусалгатай кампаниин нэгэн болохо эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэрээ 30—40 үдэрэй туршада эмхитэй hайнаар, зоотехническэ заабариин ёhoop, технологиинь тон нарииваар баримталан үнгэргэхөөр хараалаа бэлэй. Тэрэшэлэн энэ хүдэлмэриин эхилтэр бүхы пунктнуудаа бэлэн болгожо, хэрэгтэй зэр зэмсэгээр түгэс хангаха байhанаа элирхэйлээ юм. Тэрэ хөөрэлдөөнhөө хойшо нилээд саг үнгэрөө.

hаяхан энэ асуудалаар «Коммунизм» колхозой хэдэхэн отаранууд дээгүүр ябабабди. Ажахынгаа гол баялиг болохо хонин hүрэг үсхэбэрилгээ улам саашадань хүгжөөхын тула искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлхэ хэрэгээ хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ шиидэhэниинь hайшаамаар байгаа hэн. Районой үүлтэртэ малай нэгэдэлэй дэргэдэ техник-үрэжүүлэгшэдэй курса эмхидхэгдэхэнь, тус колхозой мэргэжэлтэд тэрэниие hайшаан дэмжээд, техник-үрэжүүлэгшэдээ олоор эльгээжэ, hургаhан байна.

Байгша ондо тус ажахын 11,5 мянган эхэ хониной 9,0 мянганиинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Мүнөө эхэ хони отондо оруулха хүдэлмэриин түлэг ябуулагдажа байгаашье hаань, энэ кампанида хэр зэргэ бэлдэhыень дурдаха байнабди. Үшөө эртүүр нажар байхада эхэ хонидойнгоо hүрэгүүдые саг болзортонь бүридхөө. Энэ колхозой мэргэжэлтэд hүрэг байгуулхадаа хонидойнгоо наhа, үүлтэрыень хараадаа абан, бүридхэhэн байна. Мүн ототой хони бэдэрхэ хусануудаа нилээд таргалуулаа, хүшэ тамирыень hуладхахагүйн тула зелёнко, холимол тэжээлээр эдеэлүүлхэhээ гадна, hайн бэлшээридэ адуулна.

Мүнөө үедэ эхэ хонидоо үрэжүүлхэ хаhадань хамhалсаха хүнүүдые отара бүхэндэ олоор эльгээгээ, Үглөөгүүр илгагдаhан эхэ хонидынь үрэжүүлэгдээд үдэрынь амяарлан бэлшээгээд, үдэшэлэнииnь дахинаа үрэжүүлдэг байба.

hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор томодхогдоhон дулаан пунктнуудые бариха тухай хэлсэгдэлэг болоhоор үнинэй. Теэд эндэ мүнөө хүрэтэрөө энэ асуудал шиидхэгдээгүй байhаар. Тиимэhээ саг зуураар түхеэрэгдэhэн байрада үрэжүүлгын пункт хүдэлгэгдэнэ. Иигэжэ зоотехническэ эрилтэдэ харюусаагүй байрада эхэ хонидоо отондо оруулхада шанарынь нилээд доошолно.

Хонишодой бригадануудаар ябажа харахада, яhала hайнаар энэ хүдэлмэрээ эхилhэн байба. Жэшээлхэдэ, ажахын суута хонишон Содном Чойдонович Бальжиевай даадаг отара 597 эхэ хонитой юм. Тэрэнэйнь 480-ниинь үрэжүүлэгдээ. Эндэ бэдэрдэг 11 хуса асарагданхай. Тэдэндээ бэлшээхэhээ гадуур зелёнко дуран соонь, талха тариянай зүйл толгой бүридэнь 1 килограмм үгэлсэнэ. Пунктнь хониной байрын углуула түхеэрэгдэнхэй. Эхэ хонидой тамирынь ехэл hайн. Тэдэнэр өөhэдөө энэ жэлдэ 120 центнер үбhэ бэлэдхэжэ нөөсэлөө.

Эндэhээ холо бэшэхэнэ байдаг Василий Данзанович Доржиевай даадаг бригадада ошоходо, 468 эхэ хонин отондо оруулагдаад байба. Техник-үрэжүүлэгшээр районой үүлтэртэ малай hайжаруулха нэгэдэлэй хүдэлмэришэн Ц-Х. Ч. Доржиева хүдэлнэ. Мүн Ш. Б. Будаевай, Л. Д. Ивановой даадаг отаранuудта баhал нимэрхүү байдалтай байгаа hэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ хони үрэжүүлхэ хүдэлмэри улам үргэдэжэ байна. Байгша ондо эхэ хонидой хүшэ тамир урдынхиhaa hайн. Тиимэhээ тэдэнэр энэ хүдэлмэрээ түргэн болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэнэ бшуу. Тиигээдшье мүнөө жэл үбhэ тэжээл багаар нөөсэлэгдөө. Хэрбээ үрэжүүлгэсэ үнжагайруулбал, үбэл, хабарай үедэ ехэхэн хохидолдо орохо байhаа хонишод мэдэрнэ.

Эхэ хонидые оротондо оруулха хүдэлмэрээ түргэдхэхын тула, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үрэжүүлгэеэ нарин нягтаар хинан шалгажа, дайралдаhан дутагдалнуудаа дары усадхаха хэмжээн абтаха. Эндэ зооветеринарна мэргэжэлтэдтэ пункт бүхэниие даалгажа үгтэнхэй. Тэдэнэр отарануудта hүниин, үдэшэ үглөөнэй шалгалта хэдэг заншалтай юм. Иигэжэ тус ажахын хонишод арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хараалhан зорилгоёо бэелүүлхын түлөө оролдолго гарган хүдэлнэ.

А. ШИРЕТОРОВ,
үүлтэртэ малай «Степной» нэгэдэлэй начальник.
Д. ДОНДОКОВ,
манай корр.
Зэдын район.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой бэлэдхэлэй цехтэ 5-дахи разрядтай токарь Василий Петрович Панов гушаад жэлдэ хүдэлнэ. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ табан жэлдэ ажалай үндэр дүн туйлаhан байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэшье Василий Петрович урма зоригтойгоор ажаллажа байнхай. Ажалай ветеран бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг, олон залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургадаг юм. Василий Петрович (зураг дээрэ зүүн гарhaa) мүнөө залуу токарь Сергей Рожклевые hургажа байнхай.

Цехэй токарьнууд Агуу Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ жагсаад, халаанайнгаа нормо нилээд үлүүлэн ажаллана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

ТОННЕЛЬ МАЛТАГДАЖА ЭХИЛБЭ

Кодарай шэлэ тээшэ ошоhон түмэр зам шэдархи саг зуурын автомобилиин харгы дээрэ заhабарилгын хүдэлмэри эхилэнхэй. Байгал-Амарай түмэр замай үшөө нэгэ тоннель энэ шэлые hэтэлэн малтагдаха юм. «ЗапБАМстроймеханизация» трестын коллектив энэ хүдэлмэри хэнэ. А. Задоркиной ба В. Наливаевай даадаг бригаданууд түрүүшын карьер малтажа, хайр шулуу харгы дээрэ зөөжэ эхилээ.

Тэрээнтэй зэргэлээд хүүргэ баригшад ажаллана. Тэдэнэр Куанда гол дээгүүр томо хүүргэ барижа байнхай. Энэнь Витим-Кодарска тоннелиин участок дээрэхи эгээл томо хүүргэ болохо. Энэ хүүргээр проходческо хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд ерээдүйн тоннельдэ зөөгдэхэ юм гэжэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. Хүүргын гол баhананууд ба табан проледой дүрбэниинь хабсаргагдажа, тодхогдоод байна.

Энэ хүүргын бэлэн болоходо, БАМ-ай Шэтын участогтахи hүүлшын километрнүүдые түргөөр ашаглаха ба Кодарай шэлые hэтэлэн тоннель малтажа эхилхэ арга олгохо юм.

БАМ-ай Түбэй участок.

КУНЕРМЭ ХҮРЭТЭР ТҮРГЭН ПОЕЗД ЯБАНА

Байгал-Амарай түмэр замай Хойто-Байгалай отделениин тепловозуудай машинистнууд хүдэлмэриhөө сүлөө сагаа hонирхолтойгоор, ашатай туhатайгаар үнгэргэхэ аргатай болобо. Киренгэ станци дээрэ баригдаhан локомотивна бригаданuудай амаралтын байшанда тэдэнэр амардаг болоо «ЛенаБАМстрой» трестын комсомол-залуушуулай барилгахабсаралгын 391-дэхи трестын коллектив энэ барилгые болзорhоонь урид ашаглалгада оруулаа юм.

—Ленинскэ комсомолой 63 жэлэй ойдо Лена—Восточно-Кунермэ гэжэ түмэр замай участогые ашаглалгада оруулха гэhэн уялга түмэр замай залуу барилгашад КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэриин үедэ абаhан юм,—гэжэ БАМ-ай барилга дээрэхи ВЛКСМ-эй ЦК-гай штабай начальник Юрий Вербицкий ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ.—Барилгые материал болон түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг ороной олохон предприятинуудай коллективүүд болон түмэр замшад энэ патриотическа үүсхэлые дэмжээ hэн.

Залуушуулай шэн зоригто ажалаар ашаглалгада оруулагдаха комплексын гурбанай нэгэ хубинь баригданхай, бэшэниинь баригдаха дүтэлөө. Эдэнь гэбэл, вокзалнууд, хүүргэнүүд, түмэр замай участогууд, байрын гэрнүүд, hургуулинууд ба үхибүүдэй саадууд, ниитын-соёлой түбүүд болоно.

Усть-Кут,
Эрхүүгэй область.

БАМ-ай ТОННЕЛЬ БАРИГШАДАЙ hУРГУУЛИ

«Мосметростройн» техническэ hургуулиин филиалые дүүргэhэн тухай хоёр мянгадахи үнэмшэлгэ проходчик А. Бороздинда барюулагдаба. Тус түбэй хүдэлхэ үедэ Байгал-Амарай түмэр замай эды барилгашад hуралсал гаража, мэргэжэл шадабариая дээшэлүүлhэн байна.

Мүнөө энэ hургуулида 600 залуу барилгашан hуралсана. Тэдэнэр проходчигуудай, шахтын электровозуудай машинистнүүдэй, тэhэлэгшэдэй мэргэжэлнүүдые шудална. Ажалаа бригадна аргаар эмхидхэхэ талаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Түмэр замай тоннельнүүдые барилгада иимэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг юм.

Нижнеангарск,
Буряадай АССР.

СОЮЗНА республикануудта

РСФСР:

ШУБУУНАЙ ФЕРМЫН АМЖАЛТА

Алтайн шубуунай эрхим фермэнүүдэй нэгэн — «Молодежная» фермэ проектээр хараалагдаhан хүсэндэ хүрэбэ. Тэрэ үдэр бүри — 250 мянган үндэгэ худалдаа наймаанда эльгээдэг байна.

Шубуунай байрануудые hэльбэн шэнэдхэhэнэй ашаар үйлэдбэриие бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ арга олдоо. Мүнөө эндэ урдынхиhaa хоёр дахин олон шубуун харуүhалагдана. Фабрикынхид өөhэдынгөө хүсөөр тэжээлэй цех ба складуудые баряа.

Предприятиин хүдэлмэришэд түхай али бүхы анхарал оролдолго гаргадаг байhаниинь ажал хэрэгтэ hайнаар нүлөөлнэ. Бууса шадарай участогуудтай ба болбосон тааруу түхеэрэлгэтэй хоёр дабхар гэрнүүд, Соёлой ордон, 2 hургуули, үхибүүдэй комбинадууд шубуушадай тосхондо бии.

«Молодежная» фермын дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэжэ, мүнөө жэлдэ хизаарай шубуушад 500 миллион үндэгэ гүрэндэ худалдахые түсэблэнэ.

КАЗАХСТАН:

НОМУУДАЙНЬ ГЕРОЙНУУД—АН АМИТАД

«Кайнар» гэжэ хэблэлдэ барлагдан гаргагдаhан Б. Щербаковой «Эртэ урдын үлэгдэл болоhон амитад» гэhэн ном ан амитад тухай хөөрэнэ. Тэрэнэй түрүүшын хоёр номдол али шэнэ номынь Зүүн Казахстанай ходоной ан амитадта зорюулагдана.

Хараhан, ажаглаhан юумэн түхайдаа автор hонирхолтойгоор хөөрэнэ. Уншагшад автортай хамта ан амитадай ажамидаралай нюусануудые бэдэрнэшье, олоношье. Үндэр хада газарта оршодог Маркаколь нуурай дэргэдэ нютагай хүн зондо баригдадаггүй арьяатан — улаан шононууд амидардаг байна. Мүнөө иимэ шононууд улаан дэбтэртэ» оруулагданхай. Тиимэhээ тэрэниие аршалан хамгаалха хэрэгтэй.

Хара булжамуур. Пржевальскиин хомяк (үхэр огтой), hараалжан болон рудагаар баян Алтайн бусад шубуул болон ан амитад номойнь геройнууд болоно.

ГРУЗИ:

МОДО УРГУУЛАГШАДАЙ АГРАРНА «ЦЕХҮҮД»

Каспска ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд хонин ажалай фермэ байгууланхай. hайн үүлтэрэй 700 хонин эндэ асарагдаа юм.

Грузиин хүбшэ тайга ганса ой модоор баян бэшэ. Тэрэнэй эзэлүүриин ехэ арга боломжонууд эдеэ хоолой олохон зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг. «Ой тайгын хэшэг» гэhэн магазинуудта тэдэниие худалдадаг. Республикын ой модоной хүдэлмэрилэгшэд зүгы үсхэбэрилдэг, заraha барьдаг, хээрын үлир жэмэс суглуулдаг юм. Жэшээнь, альпын нуга сабшалангай оршондо зүгын ажахынууд байгуулагданхай. Сезондо тэндэhээ 25 тонно хүрэтэр мет суглуулдаг.

Грузиин Ой модоной ажахын министерствын хараалhан эдеэ хоолой программа ой модоной ажахынуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые горитой ехээр үйлэдбэрилдэг болохо зорилготой.

ТАДЖИКИСТАН:

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИИН hУРГУУЛИ

Душанбе хотын «Таджикгидроагрегат» заводто түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхэдэнь, эндэ нээгдэhэн хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ hургуули туhалха байна.

Гурбадахи механическа цехэй коммунистнуудай тоосоото hуниалтын суглаан дээрэ иимэ hургуули эмхидхэхэ тухай дурадхалые предприятиин партком дэмжээ hэн. Заводой захиргаантай хамта партийна комитет хүдэлмэришэдэй университедэй программа табяа hэн. hургуулида хэдэн арба... басагад хүдэлмэрии... арга дүршэл шуда... нөөнэй үйлэдбэритэ... сана.

Түрүүшын хэш... үнгэргэhэн мэргэж... парткомой гэшүүд ... материалнуудта. ... нэй нөөсэнүүдтэ ... хандаха талаар ... бии болоhон дүй ... хөөрэлдөөнүүдээ ... Завод алмалта арь... талаар hалбариин ... предприятинуудай ... ородог. Тэрэнэй бүт... хы шахуу продукци... хуряалгын комб... гидроузелнуудай ... шанарай тэмдэгтэй... тээгдэдэг байна.

ЭСТОНИ:

ГАЗАР hАЙЖАРУУ... ҮНЭhЭ ХЭРЭГЛ...

Газар hайжаруул... тэ түмэрэй дабhан ... хоро хүргэдэг байха ... рээнhээ аршалхын ... сланецай (занар ... үнэhэ хэрэглэжэ бол... на.

Сааремаа олтирог... намаг налхитай юм, ... газар дорохи уhан ... haap ехэ баян. ... доогуур уhа урадх... гонуудай ханада т... тунahaap бүтл... Мэргэжэлтэд газар ... уhа шүүхэ шэнэ ар... хаhан байна. Ма... ханааб соо сланецай ... адхаад, удаань сорг... табижа, дээрэhээнь ... үнэhөөр, hүүлдэнь ... гоор хушана. Сор... дүүргэжэрхидэг түмэ... hан иимэ «хүнжэл» ... шэнэ. Энэ хэрэгтэ ... гаргаша тон багаа... Харин иимэ арга... руулагдаhан газары... жэл соо ашаглахад... мянган түхэригэй ... үгэhэн байна.

Эстонидо сланецай ... элбэг ехэ юм. Нарв... хүсэ ехэтэй хоёр ... станци жэл бүри х... лион тонно үнэhэ ... Хужартай хүрhэнэй ... ниие болюулхын ту... гын барилгада, цем... бетон үйлэдбэрилг... үргэнөөр хэрэглэгд... нөө үнэhэн үшөө н... гэжэлтэй» болобо, ... линын бүхы районуу... зар доогуурхи уhа ... ха соргонуудые ... хэрэглэгдэнэ.

(ТАСС-ай ...

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЭ ЗАМ

МОСКВА. Уласхоорондын үшөө нэгэ замаар ИЛ-86 самолет ниидэдэг болобо. 350 хүнэй hууритай агаарай онгосо Москва—Прага гэhэн замаар түрүүшынхеэ ниидээ. 1800 километр ута зам 2,5 час соо гаталагдаа.

Оройдоол гурба hарын саада тээ Москва — Берлин гэhэн замаар ИЛ-86 хүнүүдые саг үргэлжэ зөөжэ эхилhэн юм. Энэ үе соо 14 мянга шахуу хүниие, 50 тонно почто ба ашаа зөөгөө. «Наян зургаадахи» Брюссель, Гамбург ниидээ hэн.

25 жэлэй саада тээ. 1956 оной октябриин 12-то дэлхэй дээрэ анха түрүүлэн ТУ-104 гэжэ реактивна пассажирска лайнер Москва — Прага гэhэн замаар ниидэжэ эхилhэн юм.

Авиациин уласхоорондын лининүүдтэ реактивна ... циин үе саг эхилэнхэй. Хэдэн hapa соо дэлхэйн ... ниислэл хотонуудта — Варшава, Будапешт, Софи... харест, Париж, Дели, Лондон, Джакарта болон Р... да ТУ-104 ниидэhэн байна.

Самоледууд хүнүүдтэл адли хүгшэрдэг юм. 25 жэ... ниидэхэ гээшэ ехэ болзор. Внуково аэропортдо ... шадарай талмай дээрэхи табсан дээрэ ТУ-104 таб... хай. Харин олохон городуудта эдэ самоледууды ... лигүүд соо тодхон табяад салонуудтань үхибүүдтэ ... фильмнүүд харуулагдадаг.

Арбадахи табан жэлдэ байгуулагдаhан ИЛ-86, ... түхэлэй лайнернууд огторгойгоор ниидэнэ.

Уран бэлиг — арадай баялиг

ТЕАТР

МАЙДАРИИН ГАНСА ДУРАН

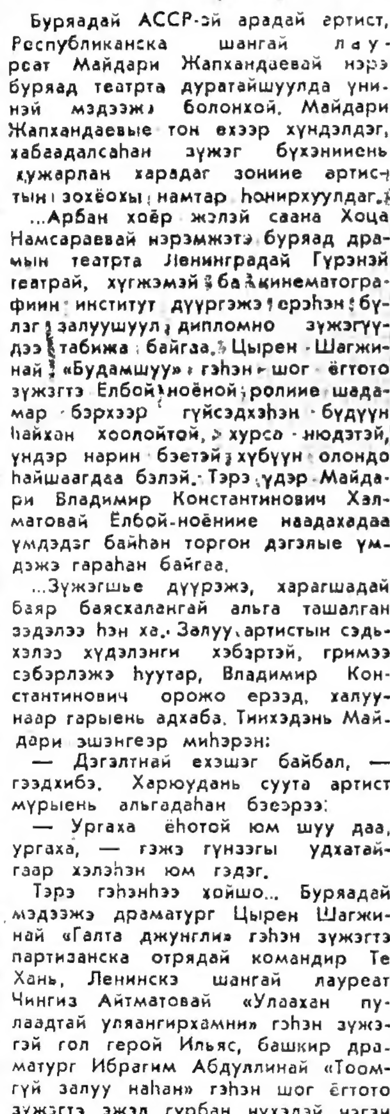

Буряадай АССР-эй арадай артист, Республиканска шангай лауреат Майдари Жапхандаевай нэрэ буряад театрта дуратайшуулда үни нэй мэдээжэ болонхой. Майдари Жапхандаевые тон ехээр хүндэлдэг, хабаадалсаһан зүжэг бүхэниинь хужарлан харадаг зониие артистын зохёохы намтар һонирхуулдаг.

...Арбан хоёр жэлэй саана Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта Ленинградай Гүрэнэй театрай, хүгжэмэй ба кинематографиин институт дүүргэжэ ерэһэн бүлэг залуушуул дипломно зүжэгүүдээ табижа байгаа. Цырен Шагжинай «Будамшуу» гэһэн шог ёгтото зүжэгтэ Елбой-ноёной ролиие шадамар бэрхээр гүйсэдхэһэн бүдүүн һайхан хоолойтой, хурса нюдэтэй, үндэр нарин бэетэй хүбүүн олондо һайшаагдаа бэлэй. Тэрэ үдэр Майдари Владимир Константинович Халматовай Ёлбой-ноёниие наадахадаа үмдэдэг байһан торгон дэгэлые үмдэжэ гараһан байгаа.

...Зүжэгшье дүүрэжэ, харагшадай баяр баясхалангай альга ташалган зэдэлээ һэн ха. Залуу артистын сэдьхэлээ хүдэлэнги хэбэртэй, гримээ сэбэрлэжэ һуутар, Владимир Константинович орожо ерээд, халуунаар гарыень адхаба. Тиихэдэнь Майдари эшэнгеэр миһэрэн:

— Дэгэлтнай ехэшэг байбал, — гээдхибэ. Харюуданьь суута артист мүрыень альгадаһан бээрээ:

— Ургаха ёһотой юм шуу даа, ургаха, — гэжэ гүнзэгы удхатайгаар хэлэһэн юм гэдэг.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо... Буряадай мэдээжэ драматург Цырен Шагжинай «Галта джунгли» гэһэн зүжэгтэ партизанска отрядай командир Те Хань, Ленинскэ шангай лауреат Чингиз Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхамни» гэһэн зүжэгэй гол герой Ильяс, башкир драматург Ибрагим Абдуллинай «Тоомгүй залуу наһан» гэһэн шог ёгтото зүжэгтэ эжэл гурбан нүхэдэй нэгэн болохо Ханиф, Даширабдан Батожабайн «Катастрофа» гэһэн драмада Гунамбугай начальник Кан, Гүрэнэй шангуудай лауреат А. Софроновой «Засагта» — Маслин... Гэхэ мэтээр саашань тоолоболнай, хэдэн арбаад һонирхолтой нэрэнүүд һанагдаадхиха. Эдэ хадаа Майдариин гүйсэдхэһэн рольнууд, байгуулһан образуудынь гээшэ. Эдэниие тус тустань хаража үзэбэлнай, түхэл маягаараа тад ондоо рольнууд, абари зангаараа адли бэшэ геройнууд байха.

«Улаахан пулаадтай уляангирхамни»... Киргиз суута уран зохёолшын энэ зүжэгые Советскэ Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо театр зорюулаа һэн. Тус зүжэгые республикымнай олониитэ үндэрөөр сэгнэжэ, бүлэг артистнуудта Буряадай АССР-эй Республиканска шан барюулагдаа. Гадна 1973 оной хабар ниислэл хотодо үнгэргэгдэһэн национальна драматургиин бүхэроссин II фестивальда тус зүжэг шалгаржа, эгээн эрхим зүжэгүүдэй тоодо оролсон, Ленинградай харагшадые баясуулаа бэлэй. Зүжэгэй иимэ ехэ амжалтатайгаар табигдаһанда, гол герой Ильясай ролиие гүйсэдхэһэн Майдари Жапхандаевай хубитын бага бэшэ байһаниинь арсашагүй.

Хадын булаг аршаан мэтэ сэбэр тунгалаг дураяа гэнтын оһолһоо Ильяс Асель хоёр аршалжа шаданагүй... Бэедээ найданги, эрид зантай Ильяс, аялдар һайхан сэдьхэлтэй арюухан Асель (арт. Л. Дугарова наадана) — эдэ хоёрой жаргал огторгойдо зурагас гэһэн мүшэн мэтэ байшоо. Инаг хоёртой хамта харагшадшье баясан, уяран, уйдхар гашуудалда абтан һуугаа. Энэнь Майдари Жапхандаев Людмила Дугарова хоёрой геройнуудайнгаа сэдьхэлэй гүн мэдэрэлые дамжуулан, үнэншэмэ һайхан образуудые байгуулжа шадаһанайнь гэршэ болоно ха юм.

1975—1976 онуудай сезондо КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулан А. Софроновой «Засаг» гэһэн публицистическэ удхатай драмые театр табиһан байгаа. Зүжэгэй гол герой болохо заводой директор Геннадий Дмитриевич Маслинай рольдо наадаһан Майдари Жапхандаевтай харагшад дахяад баясан уулзаа.

Жапхандаевай бидэнтэй танилсуулһан Маслин — тон бэрхэ мэргэжэлтэн, ажал хэрэгээ ябуулхадаа шуумгай түргэн хүн. Тэрэнэй хүтэлбэрилжэ байһан завод богонихон сагай туршада соо гайхалтай түргэн хүгжэжэ, үйлэдбэриин шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлэн хүдэлдэг болоно. Тэсэд яахадаа заводой хүдэлмэришэд хүтэлбэрилэгшэтэеэ ээбүүрхэмэ хүйтэн хэрилсээтэйб? Үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэхэ бүри Маслинай хүдэлмэришэдтэе баһанги, дээрэлхүүгээр хандадаг байһаниие ойлгонобди. Директорэй энээхэн абариие М. Жапхандаев тон шадамараар дамжуулдаг байгаа. Гэхэ зуура артист геройнгоо ганса энэ муу талые тобойлгон харуулаа бэшэ, мүн тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн Маслинай һэшхэлтэеэ тэмсэлгые, тэрэнэй гэмээ мэдэрэлгые психологическа талаарнь зүбөөр, гүнзэгыгөөр удхалан харуулһан байна.

Майдариин гүйсэдхэһэн роль бүхэн тухай онсо хөөрэлдөө дэлгэхээр юм ааб даа. Тэсэд харагшад өөһэдөөшье «Барабанщицын» Ставинскиие, «Козы-Корпеш ба Баян-Слу» гэһэн трагедиһээ — Кодарые, «Тэрэ хабарай үргынуудһаа» — Доржые, «Оптимистическэ трагедиһээ» — Алексейе, мүн бусадшье олон геройнуудыень тон элихэнээр хадуужа абаа.

Ю. Бондаревой «Эрьедэ» оройдоол хоёр богонихон үзэгдэлдэ харагдаһан Андрей Княжкое мартаха гүт? Үгы ёһотой даа. Сэхэ харасатай, сэбэр сэдьхэлтэй, нугаршагүй зоригтой залуухан лейтенант хүбүүе Майдари хэды этигэмээр наадаа һэм! Ямаршье гэм зэмэгүй немец хүүгэдэй амиие аршалжа, алдалан унаһан совет офицерэй образые бэлигтэй артист зүжэгэй эгээл эрхим, гол шухала образуудай нэгэн болгожо шадаа ха юм.

РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Буряадай арадай поэт Николай Дамдиновай бэшэһэн «Декабристын бэһэлиг» гэһэн зүжэгэй гол рольдо Майдари Жапхандаев бэрхээр наадаба гэжэ театр шүүмжэлэгшэд нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэн байха. Декабрист Николай Бестужев хадаа мүхэшэгүй зоригтой, гүн хурса ухаатай, уужам дэлгэр сэдьхэлтэй хүн байһан юм гэжэ артист бидэндэ харуулна.

Арба гаран жэлэй туршада Буряад театрта хүдэлхэдөө, Майдари Жапхандаев репертуарта оролсоһон зүжэг бүхэндэ шахуу наадаа ёһотой. Энэньшье гайхалгүй. Режиссёрой хараа бодолнуудые хүрэһөөр ойлгоодхидог, ээлжээтэ ролиингоо текст дээрэ үсэдөөр хүдэлдэг, сценэ дээрэ үгээ хэлэхын, пластикын талаар нарин нягта бэлдэлгэ хэдэг актёрнуудай тоодо Майдари оролсоно. Майдари сценэ дээрэ гараханаа бэлдэжэ байхадаа, жэжэхэншье юумэндэ хайша хэрэгээр, һаланаар хандадаггүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ—харагшадые тон ехээр хүндэлдэг хүн. Эдэ бүгэдэ хадаа Майдари Жапхандаевай актёрско эрхим һургуулитай, ёһотой артист байһые, имагтал театрта дурлаһан ехэ дурые гэршэлнэ гээшэ.

Мүнөө Гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай шэнэ, ойн баярта 50-дахи сезон эхилбэ. Олон тоото харагшадай эгээн дуратай актёрнуудай нэгэн болохо республикын арадай артист Майдари Жапхандаевай нэрэ театрай шэнэ соносхолнуудта эржытэр бэшээтэй.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ангархаевай «Арбан табанай һара» гэһэн зүжэгтэ М. Жапхандаев Викторэй рольдо.

К. МУНКУЕВАЙ фото.

...ХА ДҮҮ АРАДУУДАЙ ...НИ БАРИСААТА БҮЛЭДЭ

...засагай 60 гаран ...туршада Буряадай со...искусство өөрынгөө ...онсо шэнжэеэ, ёһо ...хүгжөөн, ород клас...ба совет искусствын ...шэлые халан абажа, ...лкаа.

...Октябриин ашаар ...өөһэдынгөө үндэ...ые улам бүри хүг...гэжэ мэдэнэбди. Уд... социалис, түхэл мая... национальна литера...хүгжэн һалбараа. Му...ряад олон зохёолшод ...айн гүнзэгы удхатай ...зохёолнуудые бүтээһэн ... Буряад авторнуудай ...һайхан шүлэг, повесть, ...ород ба СССР-эй ...дай, мүн хариин хэлэн ...оршуулагдан, үргэн олон ...дтай болоо бшуу. ...сараевай, Ж. Тумуно... Бальбуровай, Ц. ...евэй прозо, Н. Дам...й, Д. Жалсараевай, ...Бадмаевай шүлэгүүд. Н. ...огой, Ц. Шагжинай ...болон бусад олоной ...туухай нигэжэ хэ...

...д мэргэжэлтэ хүг...ндэһэ һуурине табил...ой хүгжэмшэд хабаа... байна. Эдэ хадаа ...торнууд П. Берлин... В. Морошкин, Н. Ти... М. Фролов, пианистка ...денная гэгшэд боло...фээр гушаад онуудай ... республика соо хүг... түрүүшын һургуули... эмхидхэжэ. буряад ...магтай зохёолнуудые ... национальна хүгжэм... бэлдэхэ хэрэгтэ хапал... хабаадалсаа. Тэдэ...оролдолгоор 1939 он...гжэмтэ драмын театр, ...кони хүдэлжэ эхилээд. ... буряад композитор... болон хүгжэмшэд урга...940 ондо Москвада бү...искусствын нэгэдэхи ле...амжалтатайгаар үнгэр...һэн.

...д национальна соё...сашанхи хүгжэлтэдэ ...позиторнууд Л. Книппер, ...ров, Б. Майзель гэг...дирижёрнууд С. Огарев, ...бандер болон бусад ...тэд-хүгжэмшэд ту... Ерээдүйн композитор... Свердловскын кон...ориидо, дуушадые Ле...ата бэлдэхэ заншал ...эй.

...өө буряад үндэһэн хүг... зохёолнууд олохон го...ай театрнуудта табиг... Буряад композиторнуу... симфоническа поэмэ ба сюитэнүүд бүхы орон доторнай ханхинадаг, Хүгжэмэй түбэй хэблэлдэ. «Мелодия» гэжэ бүхэсоюзна фирмэдэ Буряадай композиторнуудай зохёолнууд хэблэгдэжэ, миндаһан дээрэ бэшэгдэжэ, ороноймнай олониитэдэ танил болоно.

Буряад уран зурагай искусствын амжалтатайгаар хүгжэһые олон жэшээ гэршэлнэ. Буряад уран зурагай дээжэ—зураг, гобелен, графика, алта, мүнгөөр урлалга, скульптура Третьяковско галерейдэ, гүрэнэй ондоошье мэдээжэ музейнүүдтэ табигдажа, хүнүүдэй анхарал татадаг.

Буряадай залуу актёрнуудай, драматургнуудай, режиссернуудай ажал ябуулгада ородой театральна классикын үг заншалай баялигууд ехэ үүргэтэй. Буряад национальна театрые байгуулагшадай нэгэн Г. Цыденжапов хадаа К. Станиславскиин, В. Немирович-Данченкын шаби гээ һаа, буруу бэшэ. ГИТИС-тэ һуража, удаань МХАТ-да уран шадабаряа дээшэлүүлжэ, Г. Цыденжапов буряад сценэ дээрэ Станиславскиин һургаалые һууришуулан, национальна драматургиин эхиие табиһан юм.

Дүшөөд жэлэйнгээ түүхэдэ буряад национальна драмтеатр үндэр мэргэжэлтэ, уран бэлигтэй коллектив болон ургажа, академическэ гэһэн үндэр зэргэдэ хүртөө һэмнай.

Оперо болон балетэй академическэ театр имагтал Буряадташье бэшэ, мүн Сибирьтэ болон Алас-Дурнада хүгжэмтэ соёлой түб болоно. Буряадай оперын ялас гэмэ «одод» гүүлэдэг Л. Линховоиной, Д. Дашиевай, К. Базарсадаевай, С. Радиаевай болон бусад артистнуудай нэрэнүүд республикаһаа гадуур холо хүрэтэр суурьшанхай.

Хореографическа искусствын талаар манай Буряадай амжалтанууд мүн лэ лүтахагүйгөөр ялалзана. Ородой балетэй агууехэ мастернуудай үндэр шадабариие халан абажа, манай балетэй мэргэжэлтэд Л. Сахьянова, О. Короткова, Е. Самбуева, П. Абашеев, Ю. Муруев гэгшэд национальна хатар «угалзануудые» зохёоно.

Совет арадай уран һайханай баялигта манай буряад арадай өөрынгөө хубитые оруулжа байһаниинь элитэ.

О. КУНИЦЫН,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат.

ТҮРҮҮШЫН БАРИЛГАШАДАЙ ДУРАСХААЛДА

...ай Эрхүүгэй участогто Усть-Кутһаа Дабаан хүрэтэр ...гдоһон 40 гаран барилга түүхын хүшөөнүүд гэжэ со...гдонхой. ТАСС-ай корреспондент зарим барилганууд ... хөөрэнэ. Эдэнь гэбэл, барилгашадай анха түрүүн ... газар, хүүргэнүүд, түрүүшын байрын гэрнүүд, һур...нууд. Звездно, Ния, Магистральнэ, Улькан, Кунерма ...нуудтахи вокзалнууд болоно.

...лай тоннелиин баруун порталай дэргэдэ дурасхаалай ... табигданхай. Түмэр замай түрүүшын барилгашадай ... баатаршалга нигэжэ мүнхэлэгдөө.

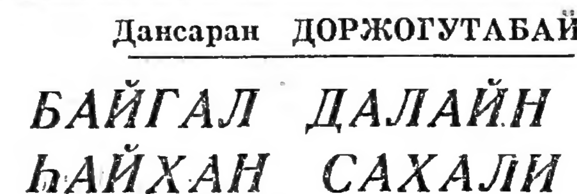

Дансаран ДОРЖОГУТАБАЙ

БАЙГАЛ ДАЛАЙН ҺАЙХАН САХАЛИ

СССР-эй арадай артистка Лариса Петровна Сахьяновада

Баян-долгидоо
 нарата Байгалай эбхэрүүлжэ,
Барагдашагүй,
 пангин субадаа бариһапшуу—
«Арюун Гоохон
 Ангар дүүхэй» тэшхүүлжэ—
Арадайнгаа бэлиг
 сасаруулһаншни тэрэ һэм шуу!
Үе сагуудай
 үлхэлдэн ошоходо, ухэлгүй,
Үнэхөөр һайхан
 үндэр габьяаш залаалжа—
Буряад арадайм
 уряал мэтэ сохом лэ,
Буурал холоһоо
 дуудан байхал яларжа!..
Сахариг бэе,
 сахилгаа зурама гараараа,
Сахали шубуунай
 жэгүүр һануулан хатарнаш.
Агуу һайханай
 асари хүсэндэ дураараа—
Арюун дүлэн—
 һолонго болоно бадарнаш!

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Адууднай, азаргаар адууд, яаһамта?

(ҮЛХЭЛӨӨ ШҮЛЭГҮҮД)

1. АДУУШАН ЗУРААШАН ХОЁРОЙ...

«Адуушан-Зурааша гү,
 малшан-адуушан хоёрой
Али нэгынь шэлэн, ажал болгоорой!» —
Эсэгэм нигэжэ юрөөл табигша һэн,
Эржэн эрхисэ эмэриин татагша һэн...
Хүлэг ургалха
 шүлэг урлаха хоёрһоо
Хүндэтэй хүдэлмэри олоогүй хүм одоо!

2. ХАБАРХАН БАХАРХАГШАД

Дүрбэтэйһөө хойшо гүйгөөшын дэлһэ алдаагүйб...—
Дала шахатараа энээндээ би бахархагшаб.
Эмниггые һургажа эбэрһэмнишье тоогүй, —
Энээндээ хэзээш халагладаггүйб, бахархагшаб.
Харин унаашам бэшэ, хазааршандань
Хайра шагнал зүүхэдэнь, үзэн ядагшаб.

3. МОРИН-ТАКСИ

Огсом хоолойгоор гэнтэ газааһаам дуудаад,
Улаашан-жолоошон: «Наашаа! Һуугыт!..» — гээ һаань,
Нум тэргэтэй зэргэшээ моридойнь заадаад.
Нам гэмэ дугаагайнь хонхын жэнгирээ һаань,
Бэеэ баринггүй, гүйн гараад, хашхарха һэм:
«Бэрхэт, ваавай, һайнта даа! Һик-лоо», — гэхэ һэм.
Такси захиһанаа мартаад, мордолсохо һэм.
— Тумархахаа болиг таксист, — гээд эгшэхэ һэм...

4. ЮУНТЭЙ ЖЭШЭМЭЭР ЮМ ААБ?

Хатаршын хаядал юунтэй жэшэмээр юм ааб?
Хандагайн үндэр харайса, хадын һалхинтай гү,
Хүошын үндэртэ хүхын хэмжүүрдэһэн дуунтан гү.
Хэнгэргын уһанай хүүюур дэндүү уналтан гү?
Жороогой һайбарлал юунтэй жэшэмээр юм ааб?
Жорхой дүүхэйн матаргайн уян-мушхалгатай гү,
Холшор хуһанай холбоор набшын шэбэнээнтэй гү,
Хоргой торгон боди гүрөөһэнэй гүйгөөнтэй гү?..
Гүйгөөшын харайдал юунтэй жэшэмээр юм ааб?
Гүжэр бүргэдэй шуу нюдарма буудалтай гү,
Аянгын түер залингай, сахилгаантай гү,
Абай Гэсэрэй түргэн бэлгэн Хээртэй гү?..
Унаашаяа таанад юунтэй жэшэхэбта? Юунтэй?

5. АЗАРГА ХҮЛЭГ ТҮРҮҮТЭЙ

Шумуул түрөө гү, али ан гүрөөл түлжөө гү,
Шубууд тэнгэрээр дэгдэн элиһээр тэнжээ гү,
Адуу мал үдөө гү...
 Азарга хүлэг түрүүтэй
Амитан аймаг
 агаар дайдадаа
 алтаар сэнтэй!

6. АЙЛАН САРАН ДОРО

Айл зуһалан аймагаараа нойрсонхой,
Аниб гэхэ галшье,
абяаншье үгы.
Харин тэндэ нэгэл агта һойлгонхой,
Хазаар даран үүрһээнэ, —
 шортоо, дэмы,
Харанхы сонхо руу нюдөөл харбана,
Хашараад, бухиндаад, газар сабшална...

7. ...ҮЙЛАХЫЕНЬ ҮЗӨӨ ҺЭН ГҮТ?

Дэлһэтынгээ уйлахыень үзөө һэн гүт, —
Ауба нюлмаһанайнь ногоо ганхуулхые?
Дээрэһээ һанаа алдахыень шагнаа һэн гүт, —
Ауһан сэргээ шүргөөжэ найгуулхые?
Тээ-тэрэ, харагтылши даа барпаниие
Тэбхысэ мушхамал һүүлтэй галданиие:
Гүйдэлдөө газар хүрэдэггүй хүлыень
Гүрэмэл хабидха шүдэрөөр тушанхай.
Хадариин нюргандли хитамал хүзүүень
Хахир боотол саихинууряар даранхай...
Гашуун нюлмаһаяа халуунаар адхана:
Галданиинь гомдоһондоо үгэ алдана:
«Хаирата эзэнһээ ханшаа ошохоминб?
Харюулха, бэшэрхэ сэдьхэлтэй хаямбиб?
Ханшаншье абаашаа, хэндэш худалдаа һаань,
Харижа ерэхэ хабатай хаямбиб!»

8. ДАЛА ДЭЭРЭНЬ ДАЛИ УРГУУЛААД...

Булад тахын ханхинаан дундуур
Буряад аялга замханагүй:
Булад һэлмын сабшалаан дундуур
Баатар хүбүүд габьяа байгуулаа.
Москва шадар дайлалдаһанаа
Морин сэрэгшэд мартанагүй,
Берлин шадар илалсаһанаа
Баатар хүбүүд дундаа найруулаа.
Далан дабаа даохин дабуулаад,
Дайгаа даран, даагаа һүүлдэзоди.
Дала дээрэнь дали ургуулаад,
Далай бэлигээ үгсүүлээоди.

9. АЗАРГААР АДУУД АТАРЛЫТ!

Адууднай, азаргаар адууд, яаһамта?
Аажамхан талаар юундэ үсөөхэмта?
Үлтэнэг һүүлээ, торгон дэлһээ хиидхыт,
Үлирбэ табгай, һабаа хүлөө ниидхыт!
Зүүдэндэм бэшэ, нюдэндэм заадыта,
Зүрхэндэм зориг, эршэ бадаргыта.
Үльгэртэ бэшэ, совхоздом атарлыт,
Үргөөлдэ бэшэ, найр дээгүүр уралдыт!
Азаргаар адууд, һүрэглыт, үдыта,
Арьбан далангаа хурлан һүрэглыт!
Агталмал хурлан гүнгөөшэд, һорнита,
Алтанхан дэлхэйн бай дээгүүр түрүүлыт!

10. ОЛОНОЙ ДУУНҺАА ООҺОРНУУД

Хуушан, шэнэ буряад дуунуудта
Хүлэг инаг хоёр — эхир юм даа:
Хатархадаа хаядалтай
Хазаар дарамаар морин юм даа;
Ханилхадаа илдамтай
Харгы замаар нүхэр юм даа.

• • •

Мүрэн голой эрье ганга соогуур
Морин-хараасгай уургай түхеэрээ.
Морин-хуурай ханхинаан доогуур
Морин-үльгэрөө гэсэршэн түүрээгээ.
Морин сэрэгшэд—Гэсэрэй баатаршуул
Морин дайдаар эрхэ сүлөө нэхээ.
Морин тэргэшэд — аянай залуушуул
Мүрэн голой эрьеэр замаа дэлгээ.

Захаамин

Үгэнь М. Самбуевай. Хүгжэмынь Б. Цырендашиевай

Andante

Удам хангай Захаамин
Уула хадын орон лэ
Уула хадын оронии
Дуулан байхаа түрэнхэйб.

Орьёл үндэр Захаамин
Омог манай гуламта
Омог манай гуламтын
Ошон галынь мүнхэ лэ

Уран дархан Захаамин
Улас түрын Жаргалан.
Улас түрын Жаргалан—
Урма Зориг Баяртайл!

СЕЗОН НЭЭГДЭБЭ

Ленинэй орденто Буряадаймнай оперо болон балетэй гүрэнэй академическэ театр 42-дохи сезоноо һаяхан нээбэ. Театрайнгаа үнгэрһэн сезоной дүнгүүдтэй, амжалтануудтай тус театрай директор, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Д. Ш. Яхунаев харагшадые танилсуулаа.

КПСС-эй горкомой секретарь Н. А. Портнягин, Алдар солын 2 шатын ордено, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэрилэгшэ Л. Б. Василенко, Улаан-Үдын 3-дахи һургуулиин багша Н. Ю. Шагдарова, 47-дохи һургуулиин пионервожата В. Н. Намдакова гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, баглаа сэсэгүүдые театрай түрүү артистнуудта барюулаа.

Тэрэнэй һүүлдэ А. Бородинай «Игорь тайжа» гэһэн оперо харагшадай анхаралда дурадхагдаа.

Б. ДОРЖИЕВА.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ҮҮСХЭЛНҮҮДЫЕ ДЭМЖЭНЭ

Советскэ Союзай гаргаһан эб найрамдалта үүсхэлнүүдые бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэжэ байна. Баруун Германи, Англи, Франци, Бельги, Голланди болон бусад оронуудта болоһон гү, али үнгэргэгдэхөөр хараалагдажа байһан дайн дажаргата эсэргүү хүсэтэ жагсаалнуудта нейтронно бомбо бүтээлгые хорихо, американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Европын газар дайда дээрэ байрлуулхагүй, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые зогсооха гэһэн эрилтэнүүд эрид шангаар табигдана.

Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар Советскэ Союзай үүсхэлээр табигдаһан асуудалнууд ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сесси дээрэ болоһон юрэнхы политическэ хөөрэлдөөнүүдтэ гол һуури эзэлжэ байгаа. ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй олонхинь тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ядерна дайнай аюулые сараха тухай советскэ дурадхалые, энэ асуудалаар Советскэ Союзай оруулһан декларациин проект дэмжэнэ.

Сэрэгэй ба ядерна буу зэбсэгэй талаар булюу болохые туйлаха гэжэ США-гай хүсэлэй оролдолгонуудые уламжалан, уласхоорондын байдалай өөрэ түгшүүритэ болоно байхада, ядерна дайе «үдхэлтэй болохо» тухай Пентагоной номнол үүдхэжэ байхада, энэ үүсхэл бүри удха шанартай болоно гэжэ юрэнхы хөөрэлдөөндэ үгэ хэлэһэн олон түлөөлэгшэд тэмдэглэнэ. Хүн түрэлтэниие аймшагта ядерна дайнай ... США-гай түлхижэ оруулхагүйень туйлаха гээшэ ООН-ой уялга болоно гэжэ Эфиопиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Гедле-Георгис үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Мүнөө үеын шухала асуудалнуудые, нэн түрүүн буу зэбсэг хурлалгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэхэ ООН-ые дахуу тэрэнэй хадуурулхые, хэлэйн энэ эмхидэ өөһэдынгөө асуудалнуудые табихые американ делегаци эсэргүүсэжэ байна. Эдэ гутамшаг муухай ябуулганууд бүрүү түрэбэ. Вашингтоной милитарис политикые буруушааһан үгэ бүхы дэлхэйн шанга үгэнүүдэй ООН-ой трибуна дээрэһээ сонсогдобо. Эдэ постоянно США-гай түлөөлэгшэд шагнаха ушартай болоод байна.

Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бэелүүлэгдэхэ хамтын ябуулганудай программые, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха хэрэгые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Энэ конгрессэй хүдэлмэри октябриин 13-да Прагада дүүргэһэн байгаа. Энэ хуралдаанда хабаадаһан 130 оронной эхэнэрнүүдэй үмэнһөө дэлхэйн эхэнэрнүүдтэ хандаһан уряал конгресс баталан абаба. Тусхайлбал, тэрэнэй дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Минута бүхэндэ буу зэбсэг бүтээлгэдэ 1 миллион доллар гаргашалагдана. Ахабайда шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөри буу зэбсэгүүдые бүтээлгэдэ гаргашалагдажа байһанаа уламжалан, олон миллион хүнүүд—эхэнэрнүүд, хүнэй үхибүүд зобожо тулижа, үлдэжэ даарижа, үхэжэ байна. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга үдэр бүри хүн зобоно—эдеэ хоол, хубсаһа хунар, больницанууд, һургуулинууд болон хүдэлмэриин газарыень булааха абажа байна бшуу. Сэрэгэй айхабтар ехэ гаргашануудһаа эдэнэй эрхэнүүдые бэелүүлхын тула шухала хэрэгтэй эрхэ байдалыень эхэнэрнүүдэй хэлээнэ».

Эб найрамдалай тала баридаг бусад олон миллион хүнүүдтэй хамта манай бүмбэрсэг дэлхэйн эхэнэрнүүд буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү, ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ зэргэнүүдээ улам бэхижүүлжэ байна.

США БУЛИМТАРАН ДОБТОЛХЫЕ БЭЛДЭНЭ

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал дахинаа һужэрбэ. Египедэй президент Сададай алуулһанай һүүлээр США «Нимиц» гэдэг атомна авианосец түрүүтэй сэрэгэй корабльнуудай отрядые Египедэй эрьенүүд худар эльгээһэн, Дундада далайн оршондо байһан далайн ябаган сэрэгэй частьнуудые, мүн «дары түргөөр добтолго хэхэ хүсэнүүд» гэдэгэй США-гай газар дайда дээрэ байрладаг подразделенинүүдые дайшалхы бэлэн болгоһон байгаа.

«Сэрэгэй хүсэ шадалаа» Холбоото Штадуудай юундэ зангидаха ушартай болоһониинь ойлгосотой ааб даа. Египедтэ болоһон үйлэ хэрэгүүд Вашингтондо, арюун сэлмэг үдэр аадар бороогой ороһондол, ехэл хүлеэгдээгүй байгаа бшуу. Сададай алуулагдахада, Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай империалис аша туһада аюул тохёолдуулагдахадаа болохо байна гэжэ тэндэ абаһаар лэ ойлгоһон байха юм. «Һүүлэй һаранuудта Садат өөрынгөө орон дотор яһала эрид шангаар шүүмжэлүүлбэшье, США-тай дан дүтэ ойро болоһон байгаа».—гэжэ «Ньюсдей» газетэ ойлгуулна.

Политическэ ямар хараа шэглэл баримталан бэелүүлхэ ёһотойб гэжэ тэрээндэ ойлгуулхын тула Египедэй бэеэ дааһан гүрэндэ бүдүүлиг хашалта харшалалта хэхэ гээшэ Рейганэй захиргаанай Дүтын Зүүн зүгтэ ехэ һаналаа табилгын түрүүшын зорилго болоно.

Гэбэшье американ сэрэгэй бэлэдхэлгэнүүд дотоодын болон гадаадын политикадаа бэеэ дааһан байдалай хараа шэглэл бэелүүлдэг араб оронуудта, нэн түрүүн Ливидэ эсэргүүгээр мүн лэ шэглүүлэгдэнхэй байна. Американ империализмын зүгһөө тэрээндэ зүрюу харша хардалга гүрдэлгэнүүд, харата ябуулганууд үнинэй хэгдэдэг юм.

Бодото дээрээ Вашингтон бүхы Дүтын Зүүн зүгтэ аюул тохёолдуулиг бшуу. «Энэ райондо зонхилхы үүргэеэ үргэлжэлүүлхэ һанаашалгатайбди»,— гэжэ гүрэнэй секретарь Хейг үһэрингеэр мэдүүлбэ. Холбоото Штадууд «бэеэ абаһан араб засаг захиргаануудтай эбсэжэ байхагүй юм» гэжэ «Сададай политикада дурагүйдэдэг бүлэгөөрхидтэ» хандажа, заналтатайгаар нэмэбэ.

Американ монополинуудай орган — долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг «Бизнес уик» газетэ эдэ үдэрнүүдтэ иигэжэ мэдээсэбэ: «Дүтын Зүүн зүгтэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ талаар арай шамай гэжэ олоһон юумэеэ Холбоото Штадуудай алдаха туйлдаа хүрэхэ болоо һаань, Рейганэй захиргаан дайн дажарта бэлдэжэ эхилхэ байна».

Гэбэшье ангиин дурагүйдэлгые тоогоогүй США-гай зонхилхы бүлэгөөрхид дайн дажарта бэлдэжэ байна бшуу. Юрэдөөл, ажабайдалшье, түүхэтэ дүй дүршэлшье американ империалистнуудта һургаал болоогүй хэбэртэй. Араб Зүүн зүгһөө монополинуудай нефть ехээр худалдажа абахые хангахые оролдон, тэдэ зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэжэ, энэ районой арадуудай национально-сүлөөрөлгын хүдэлөөнүүдые дараха гэһэн һэдэлгэ гаргана. Урданаа хэдэ дахин урагшагүйдэһэн империалис зээрхэг түримхэй политикын мүнөө үеын хүсэнүүдэй тэнсүүриин оршон байдалда заабол урагшагүйдэхэ байһыень тэдэ ойлгохыешье хүсэнэгүй хэбэртэй.

ХҮНДЭЕЭ БУУРАҺАН ПОЛИТИКА

Англиин тори, заншалай ёһоор консервативна парти иигэжэ нэрлэгдэдэг, «һанаһанаа табидаггүй» гэһэн «нэрэ хүндэтэй» болоһоор үнинэй. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ дурагүй, засаг бариха үедөө харата зүрюу харша хараа шэглэл бэелүүлдэг байһаараа нимэ нэрэ хүндэдэ хүртэнхэй. Консервативна партиин энэ неделидэ болоһон 98-дахи конференциин харуулһанай ёһоор, Тэтчерэй хүтэлбэри доро Англиин тори, заншалай ёһоор, конбайһанаа харуулба.

Тэтчерэй хүтэлбэрилдэг консервативна правительствын хоёр хахад жэл соо засаг барижа байха үедэ Англиин экономико доройтон унаа. 3 миллион хүдэлмэригүйшүүл, хэдэн мянган промышленна предприятиин һандаран һалалга, саарһан мүнгэнэй үнын 12 шахуу процентээр уналга, үйлэдбэриин доройтолго, ажалшадай һуудал байдалай муудалга —эдэ бүгэдэ ториин экономическа политикын гүйсэд бэшэ «үрэ дүнгүүд» болоно.

50 жэлэй урда тээһээ эхитэй ниитын һанал бодолой элирхэйлэн харуулһанай ёһоор, энэ үе соо Тэтчер Англиин эгээл хүндэгүй премьер-министр болоно. 1979 ондо консерваторнуудай түлөө дүүгаа үгэгшэдэй орейдсол 44 процентнь тэрэниие партиин хүтэлбэрилэгшөөр үлөөхэ тухай һанамжаяа мэдүүлбэ. Тэтчерэй бэелүүлдэг политикаар дурагүйдэлгэнь айхабтар үргэдэжэ, тэрэ кабинедые хоёр дахин шэнэдхэн хубилгажа, хэдэн министрнүүдые ажалһаань гаргаха баатай болоһон байгаа. Рейтер агентство конференци дээрэһээ дамжуулгануудые хэхэдээ, «Тэтчерэй хатуу шанга политикада эсэргүү нюуса бэшэ тэмсэлэй хэгдэжэ байһан тухай» бэшээ һэн. Партиин нютагай эмхинүүдэй конференциин зүбшэн хэлсэлгэдэ табиһан хэдэ хэдэ шүүмжэлхы тогтоолнууд дотор энээн тухай мэдүүлэгдэһэн байгаа.

Гэбэшье, конференциин дүнгүүдэй харуулһанай ёһоор, ториин хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүхы шүүмжэлэлнүүдые тоонгүй, хүн зоной байдалые хүшэр хүндэ болгохо, буу зэбсэг ехээр бүтээхэ гэһэн хараа шэглэлээ бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр. Эдэ бүгэдэ Англиин экономикые улам хүндэ хүшэр болгоно. Правительствын программые найруулхадаа, ерэхэ жэлдэ сэрэгэй гаргашанууд үшөө 2 миллиард шахуу фунт стерлингээр нэмэхэ юм гэжэ оборонын министр Дж. Нотт сонсхоо. Мүнөө «США-һаа гадна, НАТО-гай бусад ямаршье гэшүүдһээ үлүү ехэ мүнгэ Англи буу зэбсэг бүтээн гаргашалгада һомолно» гэжэ тэрэ сэхэ руунь мэдэрбэ.

Нимэ милитарис хараа шэглэл Англиие имагтал экономическа үшөө ехэ гарза хохидолдо оруулха байна. Теэд энэ ушар Англиин хүтэлбэрилэгшэдэй һанааень зобооногүй. Жэшээнь, ториин зонхилжо байха үедэ «Бритиш стил», «Бритиш лейланд» гэжэ гүрэнэй ехэ, ехэ корпорацинууд хүдэлмэришэдэйнгөө гурбанай нэгэ хубиие ажалһаань гаргаа гэжэ промышленностиин министр П. Дженкинс тэмдэглэбэ. Энэ хадаа правительствын туйлаһан амжалта гээшэ гэжэ мэдүүлһэн байха юм. Ажал хүдэлмэреэр хангаха асуудалнуудые эрхилдэг министр Теббит хүнүүдые олоорнь ажалһаа гаргалгые буруушааһан хүдэлмэришэдые занаһан байгаа. Профсоюзуудай эрхэнүүдые хаһахын тула правительство бүхы хэмжээнүүдые абаха юм гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Адаглагшадай олонхиинь һанамжын ёһоор, Англиин консерваторнуудай политическэ «һохорлиг» байлга парламентын удаадахи һунгалтын үедэ тэрэниие урагшагүйдүүлхэ байна.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

Хүн ба байгаали

„Байгаали хүүгэдые хүмүүжүүлгэдэ агуу ехэ нүлөө үзүүлдэг. Хэрбээ байгаалида анхаралыень хандуулаагүй һаа, хэзээдэшье дэлгэр һайхан сэдьхэлтэй хүн болохогүй".

К. УШИНСКИЙ.

БАГА НАҺАНҺАА ЭХИТЭЙ

Ородой агуу ехэ педагог К. Ф. Ушинскиин хэлэһэн энэ үгүүлэл тон лэ зүйтэй. Нэмжын шуугиһан ой модон, нэлэнхы захагүй саһата талануud, сэсэглэн һалбарһан хизаар нютаг хэнэйшье сэдьхэлдэ гоё һайханай мэдэрэл түрүүлдэг. Юуб гэхэдэ, бүри багадаа үхибүүн нюдөөр һайхашааһан үзэгдэлөө наһан соогоо мартангүй, нангинаар хадагалан ябадаг бшуубди.

Хада уулануud, тала нуганууд үнгэ бүриин шэрэ будагаар баян даа. Ургамал ногооной хээ угалза, хэлбэри түхэлдэнь үхибүүдэй анхарал хандуулжа, һонирхолыень бадараахада, байгаалиин үзэгдэлнүүдые хараха, үзэхэ, нюусыень мэдэжэ абаха эрмэлзэлтэй болодог.

Эгээл нимэ эрмэлзэлтэй болгохын тула байгаалиие хамгаалга мүнөөдэрэй тон шухал асуудал гэжэ ойлгуулха шухала. Бүри ясли, саадта ябаха үеһөөнь эхилээд, нимэ үзэл бодол бүрилдүүлхэ хэрэгтэй. Багшанарай училищинуудта хүүгэдэй саадуудай хүмүүжүүлэгшэдые бэлдэхэдээ, багашуулые байгаалитай танилсуулха талаар методико шудалагдадаг юм.

Ушар нимэһээ байгаали хамгаалха, баялигыень арьбадхаха хэрэгтэ һургуулиин һурагшад хубитаяа оруулалсана гээшэ. Республикын бүхы һургуулинуудта байгаали хамгаалгын бүлгэмэй эхин эмхинүүд байгуулагданхай. Мүнөө 329 нимэ эмхи тоологдоно. Бүридэлдэнь 100 мянган һурагша оролсодог.

Уһа голые ариг сэбэр байлгаха талаар 89 «сэнхир» патруль хүдэлдэг. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай районой һургуулинуудай «сэнхир патрульнуудай» гэшүүд оролдолго, хүсэлөөрөө илгардаг. Нуур, сөөрэмүүдые бузарлаха ябадалтай тэмсэдэг, хулгайгаар загаһа агнагшадые баридаг, ойн түймэр һэргылхэ талаар хэмжээнүүдые абадаг юм.

Сэлэнгын районой Новоселенгинскын дунда. Тоһоин найман жэлэй һургуулинуудтахи «сэнхир» патрульнууд аша үрэтэ хэрэгүүдээрэ мэдээжэ болонхой. Гусиноозёрскын пионернүүдэй байшанда байгаалиин булан гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй.

Зэдын районой Зэлтэрын дунда һургуулиинхид Зэдэ голой эрьеэр модо, һөөгүүдые олоор һуулгажа магтуулаа һэн. Улаан-Үдын Октябрьска районой һургуулинуудта эдир натуралистнуудай, байгаалиин эдир хаанинарай, «ногоон» патрулиин кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Зунай амаралтын үедэ һурагшад «Горзеленстройн» управлениин ба городые болбосон түхэлтэй болгохо комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэ туһаламжа үзүүлдэг.

Бэшүүрэй районой Еланай дунда һургуулиинхид үбэлдөө мүльһэн доро загаһадай кислородоор дуталдан бүтэжэ хосорхогүйн тула мүльһэ сүмэлжэ, соолгонуудые хэдэг юм. Энэл районой Посельскын һургуулиин һурагшад Буйска лесхозой хүдэлмэрилэгшэдтэй сут жэл бүри модо һуулгалсадаг заншалтай.

Баргажанай районой һургуулинуудай дэргэдэхи лесничествэнүүд ямар нэгэн шалтагаанаар хосорһон ой модоной һуурида сагдуул мододые таридаг. 8 лесничествэ эмхидхэгдэһэн, тиин гэшүүдынь 234 гектар газарта модо, һөөгүүдые тариһан байна. Баргажанай-Адагай һургуулиин дэргэдэхи лесничествын гэшүүд нарһанай, мойһоной, хушын үрэһэ ехээр таряа. Байгалай эрьеын урасхал элһэ тогтоохын тула хэмжээнүүдые абаа.

Шаналалтайнь гэхэдэ, республикын ниислэл хотодо ба бусадшье хотонуудта ажаһуудаг үхибүүд саг үргэлжэ байгаалитай харилсаха аргагүй. Ой модон соо зүг шэгээ олохогүй, сагай уларилай шэрайгаа хубилгаһан ушарые мэдэхэгүй, ургамал ногооной олонхиинь илгаруулжа шадахагүй үхибүүд олон байдаг. Тиимэһээл эдэнэрэй зундаа пионерскэ лагерьнуудта амарха үедэ ой тайгаар, тала нугаар экскурсяар ябуулха, аяншалуулха шухала гэжэ һанагдана.

Мүн түрэлхидшье амархаяа гарахадаа, үхибүүдээ байгаалида хайхарамжатайгаар хандуулжа һургаха зэргэтэй. Теэд зарим ехэшүүл багашуулда ямар жэшээ харуулдаг гээшэб. Хабартаа мойһоной сэсэглэхэ үеэр хайра гамгүй мүшэрыень хухалдаг, зун, намарай үеэр баһал нимэ үзэгдэлтэй дайралдамаар.

Байгаали хамгаалгын асуудалда үргэн ехэ мэдэсэтэй болоһон һурагшад ан амитадые, ургамал ногоо олошоруулха хэрэгтэ хабаадалсахадаа, омогорхомоор үрэ дүнгүүдые туйлана, туйлахашье.

Г. НИКОЛАЕВ,
байгаали хамгаалгын бүлгэмэй республиканска соведэй инструктор.

«БУРЯАД ОРОНО[…] МАГТАН ДУУЛАНА[…] ГЭҺЭН ФОТОКОНКУРС[…]

Уһан далайе эсхээд,
Урагшаал, урагшаал
шуумайһайб,
Уняартажа харагдаһан
Ужам дайдаяа эрьеһэйб.
Захын эрьенүүдые хараашье

Захагүй мэтээр һа[…]
Заяан мүнхэ Байгал[…]
Зохёолшон мэтээр
домо[…]

В. АЛЕШКЫН […]

МЕКСИКЫН КОМПАРТИИН СЪЕЗ[Д]

МЕХИКЭ. Мексикын Компартиин XX съезд эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. МКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Арнольдо Мартинес Вердугын хэһэн элидхэлые делегадууд зүбшэн хэлсэхэдээ, ороной зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые ниитэ нэгэн революционно парти болгожо нэгэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ парти Мексикын үргэн ниитэ ажалшадай аша туһые хамгаалха, түрүү хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй.

Мексикын Ажалшадай партиин түрүүлэгшэ Эберто Кастильо съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, политическэ үгэ буляалдаата хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, элдэб үзэл бодолтой, хараа шэглэлтэй байһанаа тодорхойлхо бэшэ, харин эрхэнүүдэйнгээ түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй дайшалхы зэбсэг байгуулха гээшэ, нэгэдэлэй гол зорилго болоно гэжэ тэм[…]бэ.

Ороной зүүнэй үзэлт[…] сэнүүдэй нэгэдэл хадаа[…] сикэ доторхи полит[…] байдалда элэнэй харю[…] но гэжэ Мексикын А[…] партиин хүтэлбэрилэгш[…] кандро Гаскон тэмдэ[…]

Ниитэ нэгэн революц[…] шэнэ партиин бүридэл[…] дог бусад политическ[…] тинуудай, эмхинүүдэй […] бэрилэгшэд съездын […] мэриин хоёрдохи үдэр […] хэлэбэ.

ГДР-эй ПРОФСОЮЗУ[…] ЗҮБЛӨӨН

БЕРЛИН. ОСНП-г[…] съездэ бэлдэлгэдэ […] лагдаһан Сүлөөтэ […] профсоюзуудай нэгэдэл[…] бэй правлениин пре[…] мэй зүблөөн Берлин […] хи Фриц Геккертын […] жэтэ профсоюзуудай […] һургуулида болобо.

СЕПГ-гэй ЦК-гай П[…] бюрогой гэшүүн, ОСН[…] Түбэй правлениин түр[…] шэ Г. Тиш зүблөөн […] үгэ хэлэхэдээ, профс[…] эхин организацинуудта […] хоёо байһан һунгалта […] лион гэшүүдтэй ГДР-эй […] союзуудай дайшалхы […] нэмээхэ, социалис […] үргэнөөр дэлгэрүүлхэ […] зоной аша туһада, эб[…] рамдалай аша туһада […] гэй политикые амжал[…] гаар бэелүүлхэ арга […] уялгатай гэжэ тэмдэгл[…]

Уласхоорондын бай[…] тогтожо хэлэхэдээ, Г. […] иигэжэ мэдүүлбэ: Дайн […] али эб найрамдал, […] сорол гү, али һалбара[…] жэлтэ—энэ хадаа мүнө[…] ын шиидхэхы асуудал[…] но. Советскэ Союзтай […] хэйн түрүү үзэлтэй бү[…] сэнүүдтэй хамта бид[…] найрамдал хангахын, […] зэбсэгүүдые хуряахын […] зэбсэг хэрэгсэлнүүдые […] гаргалгые зогсоохын […] шууд сэхээр тэмсэнэбди[…]

ШАТАР

ХОЁР НААДАНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө ээлжээтэ мүрысөөн эхилжэ, манай бэлигтэй бэрхэ 15 шатаршад хабаадана.

Нэгэдэхи разрядтай хэдэн шатаршад, тусхайлбал, республикын чемпионка — багшанарай институдай багша Светлана Жеребцова, Буряадай оло дахин чемпионка байһан, Зүүн Сибириин технологическа институдай доцент Лубсама Гармаева, Энгельсина Улымжиева, залуу басагад Марина Осипова, Марина Занданова гэгшэд «Буревестник» бүлгэмые түлөөлнэ.

Дүршэл ехэтэй спартаковка Людмила Абзаева, ЛВРЗ-гэй спортклубһаа Любовь Медведева, Ольга Кожевникова, «Труд» бүлгэмһөө эдир шатарша басаган Анна Столярова гэгшэд хаба шадалаа туршана. Татьяна Агафонова, Светлана Эрдынеева, Эржэн Галданова, Клара Бадмаева гэгшэд «Урожай» бүлгэмэй спортын нэрэ хүндые хамгаална.

Түрүүшын хоёр наадан илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Сэлэнгын районой Оронгын һургуулиин багша Клара Бадмаева 2 очко абаад, түрүү һуури эзэлжэ ябана.

А. МИХАЙЛОВ.

ТАСС АПН Хилын саанаһаа

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАХА ТАЛААР ООН-ой КОМИТЕДЭЙ ДОКУМЕНТ

НЬЮ-ЙОРК. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн хоёрдохи тусхай сессиин бэлэдхэлэй комитедэй ээлжээтэ сесси ООН-ой штаб-байшан соо болоһо дүүрэбэ. Дүнгүүдые согсолһон заседани дээрэ ерээдүйн хуралдаанай дааб дээрэхи зүблэхэ зүйлэй проектые баталһан байгаа.

Бүгэдэ ниитын һанамжын ёһоор, энэ документ буу зэбсэгүүдые хуряалгада хабаатай мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулха арга хуралдаанда хабаадагшадта олгоно.

Советскэ Союз хэдэ хэдэн асуудалнуудые энэ эмхиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табиһан байгаа. Дайнай, илангаяа ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар горитой амжалта туйлаха гэхэ мэтэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалнуудаар ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй шэнэ үүсхэлнүүдые, дурадхалнуудые үргэнөөр, али бүхы талаһаань хаража үзэхэ гэһэн тодорхой дурадхалнууд Советскэ Союзай үүсхэлээр оруулагдаһан байгаа.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн хоёрдохи тусхай сессиие 1982 оной июниин 7-һоо июлиин 9 болотор үнгэргэхые комитет дурадхаба. Генеральна Ассамблейн мүнөө болоһо байһан XXXVI сесси комитедэй дурадхалнуудые хаража үзөөд, батална байна.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБ[Э]

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай ээлжээтэ пленум орон доторхи политическэ байдалые, ПОРП-ын онсо яаралтай IX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ. Орон доторoo социализмые хамгаалха талаар ПОРП-ын IX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдэй абтаагүй байһанайнь түлөө пленум дээрэ хэгдэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад ПОРП-ын хүтэлбэриие эрид шүүмжэлээ.

Пленум программна шиидхэбэри нэгэн дүүгаар баталан абаба. Ниитын-экономическа байдалые шэнжэлһэнэй үндэһөөр партиин бүхы гэшүүдэй, партийна организацинуудай, ПОРП-ын органуудай зорилгонууд тодорхойлогдоһон байна.

ПОРП-ын Центральна Комитет хото, хүдөөгэй үргэн ниитэ ажалшадта хандаһан Хандалгые мүн лэ баталан абаба. Энэ Хандалга ороной ба экономикын хүбн заяанай түлөө, социализмын гол ёһонуудтай зохилдуулжа, ороной асуудалнуудые гуримшуулхын түлөө харюусалгын мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй гэжэ тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ С. Каня ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретариин уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай гүйлтатайгаар пленумдэ хандаба. ПОРП-ын ЦК энэ гүйлтыень хангаа.

Пленум нүхэр Войцех Ярузельскиие ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретаряар һунгаба.

Хүдэлмэриин шэнэ участогта партяар эльгээгдэһэнээ һайн ойлгоноб гэжэ В. Ярузельский пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Орон доторхи байдалаа хүб[…] һайжаруулха, тохёол[…] кризисые зайсуулха, [социа]лис гүрэниие бэхижүүлх[э] гэд найдалые бэелүүл[х]э шэ мүнөө үеын эгээн ш[ухала] асуудал болоно гэжэ үгөө үргэлжэлүүлбэ.

СССР болон бүхы [социа]лис оронуудтай. По[…] холбоое бэхижүүлхэ […] сэгнэшэгүй удха […] байна гэжэ ПОРП-ын […]гай Нэгэдэхи секретарь […] дэглээ.

Пленум хүдэлмэреэ […] гэбэ.

Сагай уларил

МҮНӨӨДЭР республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим газарта саг зуура саһан ороно. Зүүн-урдаһаа секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, 0—5, зарим районуудта 10 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

УЛААН-ҮДЭДЭ саһан ороогүй. Зүүн-урдаһаа секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, 2—4 градус хүйтэн байха.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — А. Грибоедов. «Горе от ума» — фильм-зүжэг. 12.30 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Ажахы эрхилэлгын дүй дүршэл». Кинопрограмма. 17.00 — Хүгжэмтэ программа.

Улаан-Үдэ. 18.35 — «Байгал» программа (буряадаар). 19.00 — «Абяануудай найралдал» гэжэ телеочерк.

Орбита. 19.20 — Мультфильм. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хүн ба хуули». 20.35 — «Опасный возраст» — уран һайханай фильмын премьерэ. 22.00 — «Время». 22.35 —«Кинокамера түби дэлхэйе харуулна». 23.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Песни дерева» — баримтата фильм. 13.10 — «Шатарай һургуули». 13.40 — «Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэһэ һууринууд». 8-дахи класс. «Совет обществын социальна хүгжэлтэ ба соёл». 14.10 — А. Фадеев. «Разгром». 14.55 — П. И. Чайковскиин баледэй хүгжэм. «Щелкунчик». 15.15— А. С. Пушкин. «Песнь о вещем Олеге». 5-дахи класс. 15.45 — Физикэ. 10-дахи класс. «Абяанай химическэ долгинууд». 16.15 — Н. Г. Чернышевский. «Что делать?». 9-дэхи класс. 16.40 — «Рядом с Беловым» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Знак вечности» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 18.10 — Соносхолнууд. 18.20 — «Русские напевы» — фильм-концерт.

Орбита. 18.35 — «[…] наукын бодото байдал[…]

Улаан-Үдэ. 19.20 — «[…] шаю песню» — филь[м-кон]церт.

Орбита. 20.00 — «Не[…]димая случайность» — [ба]римтата фильм. 21.00 — […]галан нойрсогты. Б[…] Мультфильм. 21.15 — «[…]81». 22.00 — «Время». […] «Повесть о человеческом [серд]це» — уран һайханай ф[ильм] 2-дохи сери. 23.40 — Х[…]гээр СССР-эй чемп[ионат] СКА—ЦСКА.

Редакторай орло[гшо] П. Н. НИМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Республикын ажалай эршэ» —Агуу Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахта тухай республикын промышленна предприятинүүдһаа, хүдөө нютагуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд. Мал ажал—габшагай ажал. «Фермые даагшын хүлгөөтэ үдэрнүүд»—Л. Новиковой статья. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ»—газар ажал болон хүдөө ажахын ургамалнуудые тариха технологи нарижуулха талаар Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэн зүблөөн-семинар тухай тоосоон.

Гурбадахи хуудаһанда. Редакцида ерэһэн шүлэгүүдэй шэнжэлэл. Редакцида ерэһэн бэшэгэй мүрөөр. «Гомдол үгы байжа болохо байгаа»—Р. Гаязовай статья. «Хилын саанаһаа телетайпаар абтаһан мэдээсэлнүүд. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Городой ажабайдалһаа. «Телефондо туһалыт!»—Хэлхээ холбооной Буряадай управлениин мэргэжэлтэ Л. Балдуевагай статья. Нютаг нютагай һонин.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-63-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-68-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Го[су]дарственного комитета Бурятской АС[СР по] делам издательств полиграфии в [книж]ной торговли.
Н-03692. Заказ № 241. Тираж […]